

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 106. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1914 május 10.

Házavató.

Irta: Dr. HOVÁNYI GYULA kath. autonómiai képi elő, Nagy-Várad város törvényhatósági bizottságának tagja.

A nagyváradai Kath. Kör, melyet 1895-ben Palotay Lászlónk alapított, ma Szent László király, a város alapító ünnepén házavató ünnepet ül.

Szeretett megyés püspökünk Széchényi Miklós gróf székesegyházában szent misét és szent beszédet mond.

A Kath. Körök illusztris képviselői az ország minden részéből ünnepünkre Szt. László, a váradai püspökség és káptalan alapítójának városába sereglenek.

Részt vesznek ünnepünkben: az állami hatóságok, a bíróságok, a haderő, a megye, a város és a társadalom.

Egy kimondottan Kath. Kör házának fölavatása, épen egy katolikus szentnek az ünnepén miért ily egyetemes jellegű?

Miért ünnepelnek velünk más anyanyelvű honfitársaink?

Miért ünnepelnek velünk katolikusokkal más vallású testvéreink?

Miért ünnepelnek állami hatóságaink, haderőnk, megyénk és városunk?

Mert a Kath. Kör célja: a katolikusok érdekeinek előmozdítása mellett a hazafias irányu közművelődés és a vallás-erkölcsi szellem öregbítése.

Nincsen a magyar hazának oly édes gyermeke, kinek szívében ne feküdnek a vallás-erkölcsi szellemnek és a hazafias irányu közművelődésnek öregbítése.

Tudja azt minden elfogulatlan magyar ember, hogy csak az áldást hozó kereszt és hazafias író toll tarthatja fenn hazánkat és viheti előbbre a civilizációban a második millennium felé.

A ki ma nem tud ünnepelni velünk, az mostoha gyermeke e hazának.

Ily mostoha, lelki színvakságban szenvedő gyermekére a magyar haza nem számíthat. Ily gyermekének tevékenysége elvész a közre nézve.

Mert aki közművelődést akar hazafias irány nélkül, az erkölcsileg lehetlent akar.

Mert a nemzetekre tagozódott emberiség, csakis az egyes nemzetek sajátos és kizárólagos színei fonalából szöheti és szövi össze az emberiség egyetemes közművelődésének szőnyegét, melynek szépséget és tartósságot épen a különböző színek változatossága és erőssége ad.

De oly mostoha gyermekére sem számíthat a magyar haza, aki erkölcsöt akar vallás nélkül. Mert az

képtelenséget akar. Az a közerkölcsiségnek ellensége

Mert az erkölcs csak akkor erkölcs, ha öröklött, ha változatlan. Embertől származó erkölcsszabály e tulajdonsággal pedig nem bírhat, hanem csak az az erkölcs, melynek kútfeje a véghetetlen tökély, a mindenható Isten.

De miért ünnepeljenek velünk egy kimondottan kath. magyar szentnek ünnepén más anyanyelvű és más vallású testvéreink?

Mert bárminő anyanyelvvel bírjunk is, közös édes anyánk van és ez: a magyar haza.

Mert valláskülönbség dacára egyek vagyunk abban, hogy egy Istent hívők vagyunk.

Mert Szent László királyunk vitézsége előtt térdelet hajt minden lovagias ember.

Szt. László magyar király, nemcsak a katolikusoké. Hanem minden vallásos emberé.

Minden magyar emberé. Minden lovagias emberé.

Akit bámulatra gerjeszt a hősiesség. A ki szereti magyar hazáját.

A ki szereti e hazában saját vallását. Az mind tisztelettel tekint föl a hős Szent László magyar királyra.

Mert Szt. Lászlóban a vallásosság, a hazafiasság és a hősiesség e legmagasztosabb, leghatalmasabb érzések hármassága csodás szépségben tündököl.

Édes magyar hazánkat is az érzéseknek e hármassága tartotta fönt egy évezreden át.

Tehát Szt. István birodalmának hatóságai és védereje, Biharország és Nagy-Várad város hatósága is részt kívánnak venni ünnepünkben.

Mert a városnak, a megyének, a magyar Szent korona birodalmának ünnepe dr. Belopotoczky Kálmán ő kegyelmessége bőkezűségéből az, mikor a tiszta hazafiság és vallásosság házat, nem házat, fényes palotát avat föl nem csak magának, hanem annak az összetartásnak a polgárok nyelv és valláskülönbség nélkül való összetartozásának, mely nélkül a magyar állam második millenniumához el nem juthat, mely összetartás ápolását jellegéül választotta dicsőségesen uralkodó, legalkotmányosabb apostoli királyunk. Tehát mi is hű magyarjai «Viribus unis» legyünk:

Istenért! Hazáért! a Királyért!

Milliókra milliók.

A városi gazdálkodás eredménye.

A ki figyelemmel kíséri Nagyvárad város gazdasági alakulását, úgy optimista, mint pesszimista szempontból, érdekes dolgokat láthat.

Láthatják az optimisták, a jövőben bizók, hogy a jelen keserű viszonyok közt is meg állja városunk a helyét; két ízben, egyszer 15000, egyszer 10000 koronát osztott ki a munkanélküliek közt, napközi otthont tart fenn, segélyezéseket eszközöl minden téren, tisztviselőit igyekszik minden tekintetben kedvező anyagi körülmények közé hozni, jutalmakat, személyi pótlékokat osztogat, de ezenkívül nem feledkezik meg a város iparos polgáraitól sem. Épít. Épít kaszárnyákat, ipari szakiskolát, közműhelyt, népfürdőt, vasbeton uszodát, vágóhidat, munkáslakásokat, esatornáz, aszfaltoz, szóval mindenben úgy viselkedik, mint azt egy modern haladó várostól várni lehet és várja is a város közönsége. Hála a város érdemes vezetőségének, bár nehezen, de mégis mindenre futja, s megtudják rá a pénzt szerezni, sőt még a közköltséget sem kellett eddig felemelni.

Ezzel szemben az aggódók azt mondják: mi lesz, ha a város kimeríti teljesen hitelét? Mihez nyulnak akkor? Hiszen újabb építkezéseink nagyobb része improductív, jövedelmet nem hoz. Honnan fog a város a jövőben pénzeln, miből fogjuk tisztviselőinket fizetni? Jogosult ez a kérdés, mikor látjuk, hogy hány kereskedő és ipari vállalat pusztult el az utóbbi két év alatt és a meglevő erősebb vállalatok sem bírják a reájuk sulyosodó adókat s részvénytársasággá alakulnak, hogy így a nem levő haszon után ne kelljen adót fizetniük. A házbér adó már is oly magas, hogy a házigazda drágábban

lakik mint a lakó. Látjuk, hogy szeretne mindenki házatól szabadulni, s ennek ellenében épít a város munkáslakásokat, hogy adófizetőinek a háza üresen álljon és így adót ne fizessen. Pedig, hogy milyen jó haszonnal jár a városnak a bérház, azt legjobban beigazolta a Sas és Zöldfa épülete, a melynek eladásánál az volt egyik argumentum, hogy a városnak azért nem jó a bérház, mert mint erkölcsi testület nem járhat el kellő szigorral lakóival szemben, ha azok nem fizetnek.

Kivánsiák vagyunk a munkáslakások bérjövödelmére.

Hát az új vágóhid! csak újabb teher. Óriási befektetésnek és a fenntartásnak kamatját kihozni lehetetlen; ha annyira emeljük a vágóhidi díjakat, hogy csak némi fedezetet is találjon a befektetett tőke: a hus, a megélhetés lesz drágább a mi megint csak újabb teher.

De lássuk a még meg nem valósított, de tervbe vett alkotásokat u. m.:

Egy új tűzoltó őrtanya. Szép ékszer, valóságos családi collier volna, csak az a baj, hogy csak gazdagoknak való, gyönyörűen lehetne benne parádézni, a legénységnek talán oly szép lakása is lenne benne, hogy minden adófizető polgára városunknak pályázná egy-egy megüresedett tűzoltói állásra, mert hála az újabb tűzrendészeti szabályoknak, ezen állás most már meglehetősen kényelmes, de hogy a befektetett tőkének kamatait honnan és miből fizetjük? Hát a felémelt pótdóból!

Gazdasági épületek, eselédlakások valahol kint a Bóné-kutnál 3—400.000 korona költséggel; szép uri istállók porcellán-fayence esészéssel, fayence falburkolat, nagy tágas szobák, talán parkettel a kocsisok családjai részére, előtte kerttel, baromfi udvarral, für-

dőszobával, a mai humánus socialpolitikának megfelelően, szóval csodaszépen, hogy ha idegenek jönnek, legyen nekik mit mutatni és legyen azoknak a banketten mit megdicséreni. Csak az a baj, hogy ez is csak ékszer lesz, mert a város házi fuvarozása most, a mikor a városmajor benn van a városban, sem gazdaságos, mert nem áll arányban a végzett munka a kiadással.

El van fogadva még egy vasbeton-uszoda a Körös medrébe, esekély 200.000 korona költséggel. Ez lesz a nyári szinkör méltó párja, Nagyvárad második csodabogara és a Kossuth-utcai házak veszedelme, mert előre látható, hogy a Körös nem hagyja magát féltényi mederbe szorítani s valamelyiket, a melyik gyengébb lesz felborítja. Vagy az új vasbeton uszodát viszi el, vagy megbontja a Kossuth-utcai házak gátjait, a mely a leszállott Körös meder mellett nem is lesz nehéz munka. Különben ezen alkotást sem lehet a jövedelmezők közé számítani, mert 60 filléres fürdő-díjak mellett nem kerül évenként 30000 fürdőző, pedig legalább ennyinek kellene lenni, hogy csak kifizesse magát az uszoda.

Mindezeket egybevetve, arra a megállapodásra jut a pessimista, hogy a város olyan költségekbe veri magát, a melyeket még azon esetben sem bír el, ha a viszonyok meg is javulnának valamennyire, de erre ez idő szerint még semmi kilátás nincs; a kereskedelem és ipar teljesen tönkre megy, nem lesz adó alany, a többi azután jön magától.

Hiszen ma már annyi a város kölesöne, hogy az évenként fizetendő amortizáció jóval több, mint amit városi adóban fizet a polgárság.

Azért igen felférne egy kis óvatosság ott a csilláros közgyűlési teremben és ne jöndit-

TAVASZI HANGULAT.

Irta: MÁNYINÉ PRIGL OLGA.

Rügyező fák gallyai hajlonganak előttem, barnás színű pihe foszlik, szállong róluk s az üde szagos tavaszi levegő széthordja azt a zöldülni kezdő gyöp avarán, friss szél szikkasztotta fekete göröngyön. Sütkérező Katicabogarak sétálgatnak a napos, emelkedettebb oldalon, árokparton bimbója feslik a sárga pittypangnak. Az uti sóska sárga leveleit bontogatja, míg odébb az apró levelű galambbegy megüli az egész partszélt. Sekélyes vízből a holt medernek a fagyon levágott nád csonka tönkei merednek fel az iszapos barna vízből s a hogy a déli nap rátűz, — áttetsző ködpára emelkedik, finom lenge fátyol, mely ott libeg fölötte imbolgva, mint valami mesebeli tündéresszony csipkekendője.

Elbágyaszt az erős levegő s míg lassan bandukolok előre, — a lelkem álmodik. Zsongó, édes dalok fogják körül, mintha a rügyező fák gallyain, a kékesbarna göröngyből alighogy fölbújt kiesi füvek tövében ezernyi apró kobold muzsikálna.

Rókapille suhan el mellettem gyors repüléssel. A fejem fölött kering egy darabig, aztán hirtelen, biztos fordulattal leszáll a

napernyőm színes szállagesokrára. Ott megül szépen s kiálló fénytelen szeméit reám szegezve, lassan legyezgeti magát a szárnyaival. Főnn a levegőgömbben pacsirták kergetődznek, túl rajtuk a magasban habos szélű báránnyelleg húzódik keletnek, egybeolvadva a víz felől szállingó párával.

Hogy elnézem őket, mese jut eszembe. . . . Biboros, bársonyos trónon, selyemrojtos menyézet alatt szomorkodott aranyos köntösében a csodaszép királyleány. Orcáin napról-napra hervadt a rózsza, liliomszál növése meglankadt, szép szeme tűzéből kihalni látszott a sugár s csak olyan volt, mint a felgyújtott gyertya árnyéka a eziradás, tom-paszínü ezüstfalon. Csengő szava, kacagása is mintha örökre elnémult volna.

Összedugták fejüket a bölcsek:

— Mi oka lehet a királyleány bujának, bajának, színe hervadásának?

Mondja a legidősebb:

— Tán nem elég édes neki a harmaton nevelt tiszta méz, — eukorba főtt ananász?

Mondja az utána következő:

— Nem elég piros a rózsza a palotája kristályablakaiban . . .

A másik:

— Zavaros a kétszer szűrt forrás vize a kertje alatt . . .

— Berekedtek a kis madárkái a zengő aranykalitkában . . .

Az ötödik:

— Nem tud választani a királyi kérők között . . .

— Ugy úgy, nem tud választani hét ország hét leventéi közül . . .

Ezt a hatodik mondta, mintegy kiegészítésként az ötödik szavaira. Csönd lett utána.

— Hát a hetedik társunk hol van? — kérdi végre az egyik.

A könyvesház ablakában üldögélt a hetedik böcs gubbaszkodva. Tenyerébe hajtotta fejét s úgy gondolkodott.

Intettek neki a többiek a tanácskozó teremből, mire bebállagott. Meghajolva, lassu menésben, hogy szinte szánták amazok visszafojtott mosolygással.

Megtudná-e mondani, mi baja van a királyleánynak? — kérdezték tőle egyszerre valamennyien.

Felnézett a kiesi szürke ember a kristályablakra, hol a temérdek égő piros rózsza viritott s melynek ragyogó faragványaira köröskörül a zengő, aranykalitkák voltak felaggatva. Nagyon sóhajtott, — hármat. Az első sóhajtás a szépséges királyleánynak szólott, eltört szerelméből fakadva, a második a maga parányi voltát sajnálta, a har-

Szönyeg- és függönyvásár

leszállított olcsó árakkal megkezdődött. Paplan, matrac, ágy és asztalterítők. Szepességi és rumburgi vásznak és asztalneműek. Teljes menyasszonyi keletgyék gyönyörű csecsemő fehérneműek

Czillér Imre áruházaiban.

sunk gyors vonatot azon a pályán, a melynek felépitménye gyenge, mert könnyen okozhatunk vele nagy szerensétlenséget.

Taurusi.

Biharvármegye

hódoló feliratot küld a királynak.

A rendkívüli megyegyűlés.

Biharvármegye törvényhatósága tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, Miskolczy Ferenc főispán elnöklelte alatt. A közgyűlésen szép számmal jelentek meg a megyebizottsági tagok.

A főispán a közgyűlés megnyitása után a következő beszédet tartotta:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A múlt hó utolsó harmadában egész Magyarország, egész Európa és az egész művelt világ, egy riasztó hír hatása alatt állott, amely felséges királyunk és urunk állapotáról terjedt el. Nagy aggodalom töltött el mindenkit a monarchiában, de különösen minket magyarokat, szivszorongva lestük a bécsi híreket és örömet találtunk a Felség állapotának javulását hirdető orvosi jelentésekben. Minden igaz, becsületes magyar emberszívéből fohász száll a menyei uralkodóhoz, esdekelve, hogy annak a királynak, aki a mi alkotmányainknak legfőbb öre és legerősebb biztosítója, életét és egészségét tartsa meg sokáig, (Lelkes éljenzés) annak a királynak, aki egymaga többet tett az ország megerősítése és felvirágoztatására, mint az összes Habsburgok, annak a királynak, aki a Habsburgok közül elsőnek ismerte fel a magyar nemzet erejét és sulyát a monarchiában, annak a királynak, aki szakított a Habsburgok szerencsétlen politikájával, aki mint a Habsburg Lotharingiai uralkodó

család legkiválóbb tagja, Deák Ferenc révén kiegyezett a magyar nemzettel és biztosította Magyarországot fejlődését, felvirágozását és hatalmát. (Lelkes éljenzés.)

Remegünk most és remegni fogunk mindig, amikor a természet törvénye a mulandóságot juttatja eszünkbe. Kérjük az Istent, hogy tartsa meg királyunkat népei javára s boldogságára nagyon-nagyon sokáig abban a világ által megcsodált testi és szellemi erőben, amelyben annyit munkálkodott népei és országai javára. Azt hiszem, hogy az egész törvényhatósági bizottság igaz és őszinte érzelmeit fejezem ki, amikor azt indítványozom, hogy a királyi hódoló feliratban üdvözljük és abbéli határtalan örömünknek adjunk kifejezést, hogy a Gondviselés az ő drága egészségét megőrzi. (Percekig tartó élénk éljenzés.)

Kimondom tehát a határozatot, mely szerint:

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága, felséges királyunkat és urunkat hódoló feliratban üdvözlő és felkérjük gróf Tisza István miniszterelnök őnagyméltóságát, hogy a vármegye hódoló feliratát a magas trón számolyához juttassa. (Lelkes éljenzés.)

Az ováció lecsillapultával ismét Miskolczy Ferenc főispán folytatta, bejelenti, hogy a magyar politikai, katonai és társadalmi közélet igaz gyászára báró Fejérváry Géza gyalogsági tábornok, a magyar királyi testőrség kapitánya elhunyt. Nem reá és nem erre a helyre tartozik az elhunyt katonai érdemeinek méltatása — mondotta dr. Miskolczy Ferenc, — de meg kell emlékezni róla, mint a magyar politikai közélet egyik nagy emberéről. Majdnem harminc évig szerepelt a politikai közélet haremében, mint honvédelmi miniszter és legutóbb, mint miniszterelnök. Hervadhatatlan érdemei voltak

a magyar királyi honvédség fejlesztésében és ő volt az, aki a legnehezebb, a legváltásosabb időben, mikor a többség meghasonlott az uralkodóval, kezébe vette az ország kormányzását.

Tette ezt mint katona a király parancsára, de viselte ezt a reá nézve terhes feladatot a magyar nemzet javára. Neki köszönhetjük, hogy a nemzetet nem érte el a legnagyobb csapás, hogy nem vesztette el a legdrágább kincsét, az alkotmányát. Neki köszönhetjük, hogy a többséggel megbékült az uralkodó és átvette a kormányt. Hogy báró Fejérváry Géza mit tett a magyar nemzetért, azt az utókor lesz hivatva elbírálni, érdeme szerint értékelni. Azt indítványozom tehát, hogy:

Biharvármegye törvényhatósága br. Fejérváry Géza elhunyt felett érzett részvétét és az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvben örökítse meg és a jegyzőkönyvi kivonatot küldje meg az elhunyt fiának, báró Fejérváry Imrének. (Általános helyeslés.)

A főispán javaslatának elfogadása után rátértek a tárgysorozatra. Egyedül a szavazókörök beosztásánál történt felszólamlás. Csordás János belényesi ügyvéd foglalkozott a választói törvényvel.

A közgyűlés minden tárgynál az állandó választmány javaslatát fogadta el. A javaslatokat már tegnapi számunkban ismertettük részletesen.

Nagyvárad ünnepe.

Szent László napja.

Ma először üli meg Szent László király ünnepét Nagyvárad városa azon a napon, amelyre az ünnepet a nagyváradai egyházmegye részére az apostoli szentszék áthelyezte: husvét után 4-ik vasárnapra.

Az ünnepnek a nagyváradai egyházmegye részére történt ez az áthelyezése nem jelentőség nélküli dolog. Szent László király ünnepe tudvalevőleg június 27-ére esik, tehát a tanév végére, legtöbbször hétköznapra, amikor sem a polgárságnak, sem az ifjuságnak nincs alkalmuk és módja ünnepelni.

Pedig Szent László király ünnepe ugyanis, mint a magyar történelem egyik legkimagaslóbb alakjé, ugyanis mint Nagyvárad és a nagyváradai püspökség alapítójáé, különleges jelentőséggel bírt mindenkor Nagyváradra nézve. Valamikor régen nagy fényvel ülte meg Nagyvárad ezt a napot. Hiszen itt volt eltemetve a szent király, itt állott a várban az általa épített székesegyház, itt ragyogott a székesegyház előtt gyönyörű ére szobra, itt folyt le az ő sirja felett annyi csodás vagy történetileg fontos esemény.

A török dúlás és a reformáció után eltűntek ezek az emlékek, Szent László sirját feldúlták, templomának köveiből bástyát raktak, szobrától a török ágyut öntött. Mire visszakért Nagyvárad a keresztény világba, Szent László királynak már csak a neve élt itt, ami ráemlékeztetett volna, minden elpusztult.

Régi vágyuk volt a nagyváradiaknak,

madik messze utra kelt, hegyen, völgyön által.

Mondta azután:

A királyleány kilencedik keresztanyjának ajándékára volna szükségem.

Három kiválasztott fehér galamb repült az ajándékért. A sóhajtás sebes szárnya alig ért előbb oda a három fehér galambnál csak épen hogy megingatta, meglengette a nádat, mely egy kerek tó sekély, zöldes vizében imbolygott.

Kerek tó közepéből, a napsugár arany szálán, egymásután kuszik fel megannyi ködpára. Halavány fátyol, lenge fátyol szövődik belőle, ezernyi apró tündér dolgozik rajta, veti az orsót fűrgé kézzel.

Az egyik kiálló mohos nádtövön fehér asszony ül, fehérhaju fehér asszony. Vállára, ölébe száll a három galamb. Köröskörül lágy, zsongó dalok kelnek szárnyra, mintha a parti rügyező fák gallyain, a kérges barna göröngyökől alighogy felbujt kicsi füvek tövében, ezernyi apró kobold muzsikálna.

Kilencedik keresztanyja a királyleánynak, a csendes vizek, szelid sóhajtások asszonya volt. Gazdag, gögös társai, a kik a kis királyleányt mindennel elárasztották a világon, — őt, az álmok tündérét kizárták maguk közül az ajándék csipkekendőjével együtt.

De bebizonyosodott a mondása:

Elbódul a királyleány a ti szinmez gyümölcsötöktől, nehéz iliatu, égő piros rózsáitoktól, megsápasztja, szeme fényét veszi a tulságos ragyogás, némává az ezernyi zengő kalitka. És szóval, szomorú is marad mindaddig, míg szemére nem borítjátok az én varázslatos csipke kendőmet, minek a neve ábránd, a melyen keresztül rózsárdót látni az elejtett rózsaszirm helyén, szivárványszinnél a harmatesöppnek, kétszer oly szép énekét hallani a madárnak.

Vitte, vitte a három fehér galamb az ajándékot. A merre a csipkekendő leért, mindenütt mosolygás, dalolás fakadt, de hát még a királyleány körül, kinek mikor a kilencedik, mellőzött keresztanyjának varázslatos csipkekendője a szemére borult, tulajdon arcán nyitak ki a rózsák, tulajdon piros ajkain zendült meg a zengő aranykalitka dala. A keveset többnek látta most a minden gazdagságnál s a társai által kinevetett kicsi esunya embert, a ki neki a varázslatos fátyolt megszerezte, — a legszebbnek a világon.

A mesém végére még oda kellene tennem: talán igaz se volt! — a mikor fiatal pár jött velem szemközt. Csalódtam-e föltevésben, mikor a volt szomorú, szeszélyes királyleányt ismertem meg, az igénytelen, szürke kis urához simuló, mosolygó asszonyban.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém t. Cimet tisztelettel értesíteni hogy a Kossuth-u. 3. volt

Zsák és ponyva nagykereskedésemet és kölcsönző intézetemet

május 1-én Nagypiac tér 10. sz. alá, Darvassy házba Schwartz és Ullmarn vaskeresk. cég és a Hoffher és Schrantz-féle géplerakat szomszédságába helyeztem át.

Gazdasági és műszaki üzletem keretébe vágó összes cikkeimben legnagyobbított készletet tartok, elsőrendű minőségeket és a lehető legjutányosabb árakat nyújtom, tisztelettel kérem ennélfogva továbbra is t. Cim szives pártfogását, kiváló tisztelettel:

Weisz Kálmán.

Kórház berendezési vállalatom ugyanott.

hogy Szent László ünnepe visszaállítsák. Évekkel ezelőtt dr. Vueskies Gyula kezdeményezésére a Katholikus Kör szerényebb keretek közt megkezdte Szent László emléknapjának megünnepelését. Igazi nagyszabású ünnepet azonban nem lehetett tartani éppen az alkalmatlan dátum miatt és évekig kellett rá várni, míg lehetővé vált Szent László ünnepét régi fényébe visszaállítani.

Az idén vált ez először lehetővé, amikor az apostoli szentszék megengedte, hogy ezentul a nagyváradi egyházmegye Szent László király ünnepét husvét után 4-ik vasárnap üljék meg. Ezt az akciót gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök kezdeményezte, aki egybeforrva Nagyvárad polgárságával, szívből és lélekben magáévá tette régi óhajunkat s mindent elkövetett, hogy a dicsőséges szent király ünnepe régi fényébe visszaállítsák. Neki köszönhető, hogy most már lehetségessé vált, hogy Nagyvárad városa ismét kellő fényel üljék meg alapítója, Szent László király ünnepét.

A régi fényébe visszaállított Szent László ünnepnek mindjárt első alkalommal országos jelentőséget ad a körülmény, hogy most nyitja meg a Katholikus Kör új palotáját, melyet dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. t. nyug. tábori püspök, nagyprépost fejedelmi bőkezűséggel emeltetett és pazarul berendezett. Ez a hatalmas palota az egész magyar katolikus világnak gyarapodását jelenti s méltán gyülekezik össze ide ez ünnepélyes alkalomra egész Magyarország katolikus társadalmának számos képviselője az ország minden részéről.

A Katholikus Kör választmánya felkérte a város polgárságát, hogy az alapító szent király emlékünnepén a házakat lobogózza fel. Az immár régi fényébe visszaállított ünnep ezentul állandó ünnepnapja lesz évről-évre Nagyváradnak.

Szentmise a székesegyházban.

Az ünnep ma szentmisével kezdődik, a melyet gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök mond a székesegyházban. A szentmise reggel 9-kor kezdődik s a hívek körmenetben vonulnak fel a következő rendben:

Váradvelencéről a hívek háromnegyed 8-kor indulnak a templomból s az újvárosi Szent László templomhoz jönnek. Itt gyülekeznek az újvárosi hívek, továbbá a váradszőlősi, váradszentmártoni, fugyivásárhelyi, újpalotai és köröstarjáni hívek.

Innen a menet egy negyed kilenkor az olasz plébánia templomhoz megy s onnan az olasz hívekkel egyesülve fél 9-kor indul az egész menet a székesegyházhoz.

A Katholikus Népszövetség tagjai feltűzött jelvényvel plébániánkint gyülekeznek s az olasz templomnál egyesülve, együttesen vonulnak fel.

A körmenetben a keresztényszociálista építőmunkások szakszervezete is testületileg vesz részt, fehér szalagos vezetőikkel élükön. A szakszervezet a Szent László templomnál gyülekezik s ott csatlakozik a körmenethez.

A székesegyházba be nem férők részére a templomon kívül is fognak külön misét szolgáltatni.

A székesegyházban mise közben az ün-

nepi szent beszédet is gróf Széchenyi Miklós püspök tartja.

Az ünnepi misén a székesegyházi énekkar a következő egyházi zeneműveket adja elő:

Kersch F. Ecce Sacerdos magnus.
Kersch F. Justus ut palma florebit.
Kersch F. Veritas mea.
Fülke Ünnepi mise (d moll) Szent László ének

1647-ből.

A zenét a m. kir. honvédenekar szolgáltatja.

Mise alatt a hívek a szent áldozáshoz járulnak és pápai áldásban és teljes busuban részesülnek.

Ezután Szent László ereklyéivel ünnepélyes körmenet lesz, ugyan olyan rendben, mint a hogy a feltámadási körmenetet szokták megtartani.

Az isteni tiszteleten a katonai, állami, megyei és városi hatóságok, összes közintézmények, egyesületek, iskolák stb. hivatalosan részt vesznek. A polgári előkelőségek nagyrésze *dismagyarban* jelenik meg. A templom előtti téren diszszázad fog állani katonai zenekarral.

Ünnepély és közgyűlés a Katholikus Körben.

Délelőtt fél 12 órakor a Katholikus Kör disztermében ünnepélyes közgyűlés lesz a következő tárgysorozattal:

a) *Hymnus* éneklé a honvédenekar kíséretével a férfikar. b) *Megnyitó beszéd* tartja dr. Karácsonyi János egyházi elnök. c) Indítvány az új épület nagytermének elnevezése tárgyában d) *Házavatásra* zenei költemény Beethovenól, előadja a m. kir. honvédenekar. e) *Dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. ny. tábori püspök, nagyprépost* arékképének ünnepélyes leplezése. A beszédet tartja: dr. Molnár Imre ny. jogtanár. f) *Szentelt hantok* Mosonyi Mihálytól, a előadja a férfikar. g) *Ünnepi beszéd* tartja: báró Gerliczy Félix a Katholikus Körök orsz. szövetségének képviselője. h) *Jézus katonái*. Ünnepi költemény, írta és előadja dr. Krüger A. Adár. i) *Záró beszéd*. j) *Pápai Hymnus* előadja a férfikar, kíséri a honvédenekar.

Diszbed gróf Széchenyi Miklós püspöknél.

Déli fél kettőkor gróf Széchenyi Miklós püspök a püspöki rezidenciában ebédet ad, melyen a polgári és katonai hatóságok fejei, a Kör választmányának tagjai és a meghívott katolikus körök hivatalos képviselői vesznek részt.

A táncestély.

Az ünnepség pompás befejezése lesz a Katholikus Kör táncestélye. Gyönyörű milőben és mesés hangulatban folyik le az első megnyitó bál. A ragyogó nagyterem délszaki növényekkel, virágokkal pazarul díszítve várja az elegáns, díszes publikumot és a táncestély fényes sikerén lelkes agilitással buzgókodik a Kör vezetősége és az egész rendező bizottság. Sokan lesznek és mindenki jól fog mulatni. A honvédenekar és Bebe Karesi kitűnő cigányprimás bandája fog muzsikálni a tánchoz. Nem irunk sokat előre, hisz felesleges is minden nagy beharangozás, a lelkes, szívből jövő ünnepi hangulat, az adja meg a táncestély méltó, ragyogó, fényes sikerét. Nagyvárad egész urú társadalmá találkoznia fog a mai táncestélyen, amely 9 órakor veszi kezdetét.

Néhány szó a közvágóhid gépi berendezéséről.

E címen Kőszeghy József városi főmérnök terjedelmesebb cikket küldött be lapunknak, melyet helyszüke miatt egész terjedelmében nagy sajnálatunkra nem közölhetünk.

A cikk rövid kivonata a következő:

A főmérnök a budapesti Hazai Gépgyár r.-t.-nak akarja juttatni a vágóhid gépi berendezését s nem a helybeli Vasöntőde és Gépgyár r.-t.-nak, dacára, hogy az 11,538 koronával olcsóbb. A főmérnököt emiatt támadások érték a helyi lapokban s azért tartja szükségesnek megvédeni álláspontját. A vágóhid felszerelése szerinte rendkívül fontos, mert a szállítópályák, hűtők, felvonók teszik a modern vágóhidat, már pedig ezek oly speciális munkák, melyeket csak oly cégre lehet bízni megnyugvással, amely az ily specifikumokkal állandóan foglalkozik.

A Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár r.-t.-nak semmi gyakorlati tapasztalata nincs a vágóhidi berendezések terén, míg a Hazai Gépgyár r.-t. már több kiváló munkát produkált e téren.

Hogy mennyire tapasztalatlan a Nagyvárad Vasöntőde, arra azt hozza fel a főmérnök, hogy a legfontosabbat: a léghűtő szerkezetet 8485 K-ért hajlandó szállítani, holott annak ára 30.000 K körül van, s a megajánlott összegért a léghűtő szerkezetet előállítani egyáltalán nem lehet.

Azonban gondoskodva van a helyi iparról is, mert a Hazai Gépgyár kötelezte magát, hogy az összes, helyben gyártható vasfelszereléseket a nagyvárad Vasöntődével fogja elkészíttetni.

Az osztrákok Erdély megerősítése ellen. Az osztrák delegáció külügyi albizottsága tegnap délelőtt 10 órakor báró Fuchs elnöklété alatt ülést tartott, amelyen gróf Berchtold külügyminiszter is megjelent. Udrzal cseh agrárius volt az első felszólaló és azt fejtegette, hogy nem diplomatikus dolog, hogy a magyar delegációban már két ízben vetették fel az erdélyi román határ megerősítését.

NESTLÉFÉLE
régbevált GYERMEKLISZT

Próbadozokat, valamint orvosi riportot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a **HENRI NESTLÉ** cég, WIEN, I., Biberstrasse 129 P.

Mindennemű szörme és ruhá-
neműek megóvására, moly-
karak ellen csakis a valódi
peték ellen is; kellemes illatánál fogva szekrényekben is alkalmazható.

Mirt-molyirtó

keveréket használjuk,
mely a legbiztosabban
ható szer még a moly-
peték ellen is; kellemes illatánál fogva szekrényekben is alkalmazható.

Ugyszint raktáron vannak és legolcsóbban kaphatók, Weinreich-féle molyalther, mof, Bagaria papír, szagtalan molyirtó gyökér, Tarmalit, Naphtalin, Terpetinszesz, Pacsuli és Kamphor.

Farkas István
Apolló drogeriájában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.
Telefon 13-02. Telefon 13-02.

Mikor vizsgáznak az irni olvasni tudók.

Eddig tizenhatan jelentkeztek a vármegyében.

A vármegyéken már minden járásban megtörténtek az intézkedések az irni olvasni tudók levizsgáztatására nézve. A főszolgabírók kibocsátották a törvényben előírt rendelkezéseiket és most várják a jelentkezőket. Az eddigiekből következtetve nem sok eredménye lesz a felhívásnak.

A községekben egyesek abban biznak, hogy a pártok fognak akcióra lépni és a pártvezetőségek intézkednek a jelentkezés és vizsgáztatás dolgában. Bár már jól előrehaladt az idő, azért az egész vármegye területéről eddig mindössze tizenhatan jelentkeztek a vizsgáztatásra.

Az első jelentkező egy Kalmár György nevű 40 éves bodonosi lakos volt, aki a margitai főszolgabíróságon jelentkezett.

— Szavazó akarok lenni és vizsgázni akarok! Tessék előjegyezni.

Igy jelentkezett az első leendő szavazó. Kalmárt még tizenöten követték a margitai járásból. Más járásban aztán nem is történt jelentkezés.

Értesülésünk szerint a legtöbb jelentkező Fugyivásárhelyről lesz. Innen mintegy negyven jelentkezőre van kilátás. (Itt a Katolikus Népszövetség népfelvilágosító munkájának jelentkezik a hatása.)

Egyébként a főszolgabírók tegnap jelentéseikben a következőkről számoltak be:

Központi járásban jelentkezni lehet május 20-ig. A vizsgálatok ideje 25 és 26-án.

Belényesi járásban 20-tól kezdve lehet jelentkezni, amikor a vizsgálat is meglesz.

Székelvhidei járásban jelentkezni lehet május 20-ig a vizsgák ideje 22-én kezdődik és 8 napig tart.

A magyarszéki járásban május 20-tól 31-ig lehet jelentkezni és vizsgázni

A nagyszalontai járásban jelentkezni lehet május 20-ig. A vizsgálatok ideje 22-én kezdődik.

A cséfalvi járásban 13-ától lehet jelentkezni és vizsgázni május 31-ig.

A szalárdi járásban 23-áig kell jelentkezni és 25-én lesz a vizsga.

Az élesdi járásban jelentkezni lehet 20-ig a vizsgák ideje 20-tól 28-ig.

A tenkei járásban jelentkezni lehet május 8-tól bezárólag a hó végéig.

A béli járásban május 26-ig lehet jelentkezni és vizsgázni.

Az érmihályfalvi járásban május 25-ig lehet jelentkezni és vizsgázni.

A margitai járásban jelentkezni lehet május 24-ig, a vizsgák ideje 25-én kezdődik.

A berettvőújfalusi járásban május 14-éig lehet jelentkezni, a vizsgák 15-én kezdődnek.

A derecskei járásban május 20 után lehet jelentkezni és vizsgázni, bezárólag május 31-ig.

A sárréti járásban május 18-tól kezdve

lehet jelentkezni és vizsgázni is a hó végéig.

A vaskóhi járásban május 19-ig lehet jelentkezni és 20-án kezdődnek a vizsgák.

A biharkeresztesi járásban május 18-tól lehet jelentkezni és vizsgázni is.

Királysértés a moziban.

Hat hétig a vizsgálati fogságban.

Fiatal, elegáns cilinderes urat szuronyos börtönőr kísért tegnap a főtárgyalásra. Ez év március 26-án királysértést követett el, megindult ellene az eljárás, letartóztatták, és azóta hat hete már vizsgálati fogságban ül.

Szarvason március 26-án mozielőadás volt. A francia forradalmat adták elő vetített képekben, az Uránia budapesti színház vendégszerepelt.

Pichy István volt a felolvasó és konferencier. Rendben ment az előadás, igen sokan voltak ott, az egész szarvasi intelligencia mellett az egyszerűbb nép is. Rendben ment minden, szép volt az előadás, a közönség sokat tapsolt.

Azonban mikor már vége volt az előadásnak, **Pichy István** jónak látta össze hasonlítani a multat a jelennel. Ezeket mondta az ügyészi vádirat szerint:

— Azt hiszem, mindnyájunk kívánságát tolmácsolom, hogy ezek az események (a francia forradalommal kapcsolatban a magyar szabadságharerről is szó volt) ne ismétlődjenek. De van-e ma szabadságunk, függetlenségünk, van-e sajtószabadság, ki a miniszterelnök? Majd csinálunk mi forradalmat s akkor az esküszegő királynak köté a nyakára.

Bizony megbotránkoztak ezen s a főjegyző megtette a feljelentést királysértés miatt. Le is tartóztatták az előadó urat.

Tegnap tárgyalta a nagyváradi kir. törvényszék az ügyet **Seress Barna** kir. törvényszéki bíró elnökletével. A vádat dr. **Medvigy István** kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. **Elovics Elek** ügyvéd látta el.

A vádlott tagadta a büncselekmény elkövetését. Az inkriminált kifejezéseket nem használta, illetve nem úgy használta. A kijelentése egyáltalán nem vonatkozott az uralkodóra, csak általánosságban beszélt. Így mondta:

— Félek, hogy forradalom lesz, s akkor az a király, aki megszegi esküjét, most se fog mást érdemelni.

Kihallgatták a tanukat, akiknek egy része igazolta a vád állításait, más részük azt vallotta, hogy nem beszélt **Ferenc József**-ről, a kijelentése csak általánosságban mozgott.

A perbeszéd elhangzása után **Pichy István** ismételt kijelentette, hogy egyáltalán nem akarta sérteni Őfelségét.

A bíróság **Pichy István** az új királysértési törvény, az 1913. évi XXXIV. t. c. 2 §-ba ütköző királysértés vétségében mondta ki bűnösnek, s ezért 5 heti fogságra és 80

korona pénzbüntetésre ítélte. A büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette, s így **Pichy István** azonnal szabadlábra helyezték. Az ügyész és a védő is felebbezést jelentett be az ítélet ellen. A védő és az elítélt a bűnösség megállapítása miatt.

Nehézségek az ipari szakiskola építése körül.

Három helyen történik az oktatás

Tegnap már említettük, hogy a polgármester budapesti tartózkodása alatt tárgyalt az irányadó körökkel a nagyváradi fa- és fémipari szakiskola részére szánt terület olyan megváltoztatása iránt, hogy a szakiskolát nem a tűzoltó őrtanya helyére, hanem a Nagypiac-teren építenék fel.

Ez a terület könnyen és a kikötött időre átadható s nem keletkeznek bajok a terület átadásának késedelme folytán az építés körül beállható halasztás miatt.

Mert ez a kérdés most a legfontosabb, nemcsak azért, mert az építés késedelmesége nagy terhekkel sújtaná a várost, hanem főleg az oktatás körül pótolhatlan veszteségek érhetnék városunk iparát; sőt még arról is szó van, hogy a miniszter az újabb tanfolyamokat nem engedélyezné.

Ezekre mutat rá a szakiskola felügyelő-bizottsága a város törvényhatóságához intézett beadványában.

Az ideiglenes helyiségben megnyílt iskola már az első évben igen látogatott, amennyiben 43 rendes tanuló és 556 tanfolyam-hallgató vett benne részt. Ezért már is 7 tantermet foglalt a szakiskola a Nagypiac közelében, tehát egészen távol levő iparostanonciskolában, hogy az iparosokat érdeklő továbbképző tanfolyamokat akadálytalanul lebonyolíthassa s a kereskedelmi miniszter a jövő iskolai évre, előrelátásból újabb bérhelyiségek felvételéről gondoskodott.

Tehát a jövő tanévben már a város három különböző helyén lesznek az intézet helyiségei, ami az intézet fejlődésére feltétlenül káros hatással lesz és a sikeres működést megbénítja.

A felügyelő-bizottság beadványa szerint, ha az iskola végleges elhelyezéséről nem gondoskodnak, megtörténhet, hogy a miniszter a jövő évtől az I. évfolyamok megnyitását esetleg nem is engedélyezi, ami a város ipari életébe közvetlen kiható további fejlődésre képes intézménynek csődjét is jelentheti.

De még emellett az intézet jelenlegi széttagoltsága és elhelyezése akadályozza a 3. ipari szakosztály kifejlődését s hogy a miniszter Nagyvárad részére is engedélyezzen 4 évfolyamra terjedő építő ipari téli tanfolyamokat.

Továbbá az óhajtott közműhely csakis a végleges elhelyezés alkalmával építhető fel s az internátus is csak akkor létesíthető.

A miniszter a telek átadását 1915. tavaszára sürgette, vagy 1916. év őszétől a város saját költségén gondoskodjék az intézet elhelyezéséről.

A jelenlegi helyiségek 1916. őszére is-

Művészi fényképek Amigó József

Helyi és vidéki
telefon szám:

706.

műtermében (volt Lemberg helyisége)
Rákóczi-ut 8. szám.

mét szükek lesznek, s még bérlet után is olyan megfelelő helyiségről kell gondoskodni, hogy az egész intézet egy épületben összpontosítható, vagyis hogy a most 3 helyen levő műhelyek, tantermek és az újabb 4 osztály részére szükséges helyiségek kelően elhelyezhetők legyenek.

Tekintve, hogy az 1916. évtől az ideiglenes elhelyezés, az átköltözés és átalakítás tetemes költségei a várost terheli. Nagyváradi város érdeke is, hogy az iskola holtpontra jutott kérdését mielőbb végleg rendezze.

A felügyelő bizottság kéri a várost, hogy a szakiskola végleges elhelyezését, az iparosság és a sikeres oktatás érdekében még 1915. tavasza előtt biztosítsa a megfelelő telket a kormány rendelkezésére bocsássa.

A Katholikus Népszövetség közgyűlése és táncmulatsága.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete mához egy hétre, 17-én délután 4 órakor a Katholikus Kör disztermében tartja rendes közgyűlését. Ez a közgyűlés azért maradt május hónapra, holott eddig korábban tartatott meg, mert a Katholikus Kör diszterme eddig igénybevehető nem volt. A Népszövetség azonban megragadja az első alkalmat és felhasználja ezt a hatalmas, gyönyörű disztermet arra, hogy itt tartsa az idén első ünnepélyes összejövetelét.

A közgyűlésnek ünnepi szónoka *Szentkirályi* Zoltán bíbri plebános lesz, akinek kiváló szónoki képessége a népszövetségi tagok előtt már ismeretes. Az ünnepi szónoklat mellett lesznek a közgyűlés rendes tárgyai és ezenfelül ének- és zeneszámok.

Este fél 9 órakor ugyancsak a Katholikus Kör disztermében a Katholikus Népszövetség és a Katholikus Népszövetségi Otthon *táncmulatságát* rendeznek, melynek tiszta jövedelme a Katholikus Népszövetségi Otthon javára fognak fordítani.

A közgyűlésre belépti díj nincs, a meghívó vagy a tagsági igazolvány szolgál belépti jegyül, azonban adományokat a Népszövetség javára köszönettel fogadnak.

A *táncmulatságra* a beléptijegy személyenként 1 K, családjegy 3 K. Felülfizetéseket a Népszövetségi Otthon javára köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak.

A csoportvezetők sziveskedjenek a meghívókat és az eladásra átvenni kívánt belépti jegyeket hétfőn délután a Népszövetségi Hitelszövetkezetben átvenni.

Aki meghívóját tévedésből pár nap alatt nem kapja meg, sziveskedjék csoportvezetőjéhez fordulni, vagy a Katholikus Népszövetségi Otthon vezetését bármely délután az Otthon helyiségében felkeresni.

A Népszövetségi Otthon mulatsága iránt oly nagy az érdeklődés, hogy az előjelekből ítélve, az idej mulatságok közt ez lesz egyike a legsikerültebbeknek.

Vendégek és üdvözlések a mai ünnepre.

A küldöttségek elszállásolása.

A Katholikus Kör nagyszerű ünnepélyének előkészítése szinte bámulatos technikával ment végbe. Ezért a hibátlan rendezésért elsősorban a fáradhatatlan titkárnak, dr. *Imrik* Gusztávnak jár ki az elismerés szava, másodsorban pedig a kitünően szervezett *vigalmi és elszállásoló bizottságoknak*. Valóban páratlan gyorsasággal és pontossággal történt minden technikai előkészület.

A közönség meg lesz lepve ma, mikor felvonul a ragyogó nagyterembe. *Jelinek* műkertész pazar bőkezűsége és kitünő izlése nagyon előkelő diszítést adott az egész lépcsőháznak. Pálmák, örökzöld, babérfák és leanderek lugasa alatt halad fölfelé az ember. Estére a tánc alatt a nagyteremben lesznek pihenők az árnyas pálmák alatt.

Kint a pályaudvaron *Jelinek* Géza városi tb. főszámvevő vezetésével egy bizottság fogadta a vendégeket. Tájékoztató szempontjából kívánatosnak tartjuk a vendégek elszállásolását lentebb közölni. A titkárhoz érkeznek az ország minden részéből az üdvözlő táviratok. Valóban elmondhatjuk, hogy velünk ünnepel az egész ország.

Tegnap megérkezett báró *Gerliczy* Félix, aki a budapesti központi Kath. Kört és a Kath. Kört Orsz. Szövetségét képviseli. A püspöki aula vendége. Az Urak Mária Kongr. küldöttsége a *miseriéknel* lesz szálláson. *Bedy* Vince és dr. *Balics* Lajos képviselik a győri Kath. Kört és szintén az aulában nyertek elszállásolást. Az *aradi* küldöttség tagjai *Fetser* Antal felsz. püspök vendégei lesznek. Esti 9 órakor megérkezett *Temesvárról* *Blaskovich* Ferenc és dr. *Matolay* Zoltán, akik dr. *Vueskies* Gyulánál (Schlauch-tér 22.) dr. *Schweiger* Béla pedig dr. *Schweiger* ügyvédnél szállnak meg. Debrecenből esti 7 órakor jöttek *Kreznerich* Ferenc a debreceni népszövetségi otthon elnöke. *Czipóth* György táblabíró, (Imrik S. Zoltán plebánosnál), dr. *Géray* Béla, dr. *Zalay* János és *Sümei* József a kapucinusoknál (Kapucinus-utca 21.) *Drágos* Károly és *Vargha* János kegyesrendi tanárok, *Gábrilly* Lajos kanonoknál (Káptalan-sor 5. sz.) továbbá dr. *Tóth* Emil bankigazgató és *Kovács* Elemér posta és távirat főtiszt *Lipcsy* Gyulánál, *Szatmárról* is igen szép számban jötte el. *Benkő* Ferenc és *Jordán* Károly kanonokok *Lányi* József püspöknél, *Léber* Antal erdőtanácsos és dr. *Lengyel* Alajos ügyvéd a szemináriumban, dr. *Haraszthy* Béla ügyvéd és *Wallon* Lajos vezérigazgató *Kny* Antal kanonoknál, *Bodnár* Gáspár képezési tanár és dr. *Fábián* Lajos ügyvéd a premontrérendnél nyertek szállást.

Szegedről: *Jászay* Géza c. püspök egyházmegyei elnök (*Kollányi* Ferenc prelátskanonoknál), dr. *Dobay* Gyula ügyvéd, alnök és dr. *Lippay* György főtábornok (*Grócz* Béla kanonoknál.)

A *budai* Katholikus Kör részéről: dr. *Baránszky* Gyula fővárosi bizottsági tag ügyvéd, dr. *Sebők* Imre érseki főgimnázium igazgató, *Lutter* Nándor járásbíró ma haj-

nalban 3 óra 50 perckor érkeznek és dr. *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t. nagyréposthoz szállnak.

Az *Alkotmány* munkatársa: *Früchtl* Ede a *Rimanóczy*-szállodában nyert szállást.

A megyei

Kath. Kört képviselői: *bárándi* Kath. Olvasó Kört: *Márk* Lőrinc alelnök; *endrődi* Kath. Kört: *Zelenka* János apát és egy világi küldött. *Bihari* Kath. Kört: *Szentkirályi* Zoltán elnök, *Nilgész* József alelnök, *Neminger* István és *Vértes* Ernő. *Tenkei* Kath. Kört: *Rozs* Lajos elnök; *biharkezesi* Kath. Kört: *Rézman* Márton esp. plébános és *Frankó* Endre főszolgabíró. *Bélfenyéri* Kath. Kört: *Gresinszky* Antal esp. plébános. *Gyulai* Kath. Kört: *Kukla* István építész, *Krizsán* András, *Néveri* Károly, *Szabó* Lajos, *Gremesperger* Pál, *Mundrucó* János. V-velencei Kath. Kört: *Halász* Gyula plébános.

Majális az elmekórházban.

Tegnap fél négykor a helybeli elmekórház kis kertje betegekkel és látogatókkal telt meg.

A kórházi ablakok ki voltak diszítve virágokkal, lent a kertben pedig cigányok huzták a csárdást, amit a szegény betegek annyi örömmel jártak. Majálist tartottak.

Az idő kedvezett. A kékszinben játszó égbolt tisztáját itt-ott zavarta meg egy futó felhőcsoport, mint az ünneplő betegek borús lelkivilágát egy józan gondolat.

Ott jártam köztük. Kérdezve egyiket-másikat, hogy miért gyűltek ma össze, miért van e vigság? Egyik jóindulatúan nevetett, a másik bosszusan a lócára ült.

Erdeklődésemet nem tudtam addig kielégíteni, míg egy temperamentumos, folyton ficáncoló beteget meg nem szólítottam.

Hozzá mentem s mint illik köszöntöttem.

Erre ő viszonzkösönés helyett azt feleli, hogy legyen jó beadni egy kérvényt *Gerő* Armin rendőrfőkapitány urhoz, hogy az elmekórházat telepítsék ki a *Bóné-kuthoz*, mert tele van lánghelmekkel s a tébolyda egyszerezés felrobban.

Persze ezen a szellemes megjegyzésen nagyot nevettem. Látszott rajta, hogy örül viccének.

Aztán megkérdezi, mi a foglalkozásom. Ügyvéd leszek, feleltem. Tudnék rajta segíteni, hogy száma apadjon, folytatta a beteg. Tudniillik behoznál törvénybe, hogy csak mamuth bőrre lehet ügyvédi diplomát kiállítani. Ilyen tudtommal kevés van s így számuk eszkökenne. De kérem egy sokkal jobb methodusom is volna a diploma kiállítására. Elmeorvosnak rókabőrrel adnék diplomát, mert ravaszok — hisz engem is itt tartanak, pedig csak a napsütést találtam ki. Szegénytől meleg kézszorítás között váltam el, hogy ilyen kellemesen szórakoztatott.

Az egyik lóca végén ült egy komor ember, aki magába mélyedve mereven nézett maga elé. Megszólítottam, hogy miért oly bus, mikor a többiek mulatnak? Nem szól semmit, csak kezembe nyom egy összegyűrt papirlapot. Kibontom s e csengő rimű verset olvasom:

Kigunyol engem a világ szegény árvát.

Szeretem a falu legszebb gyöngyvirágát.

Teste lélek. Lelke éled, ha csokolom piros arcát, eperajkát hü alkonyon.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashidő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Még itt-ott körülnéztem, aztán bucsut vettem. Ugy hagytam el őket, mint aki egy idegen tájon járt, ahol más a gondolat, más az élet és más a felfogás. Ur.

Az állami főzõiskola munkában.

Amilyen igaz, hogy családok, nemzetek boldogulása függ a jól teljesített háztartási munkáktól, olyan igaz, hogy óriási érdek-lõdés kíséri városunkban a földmivelésügyi magyar kir. miniszterium által a Bottó-féle főzõiskola helyiségeiben 6-án megnyitott főzõtanfolyamot.

Mi is arra irányozzuk lépteinket dél-elõtt 10 óra felé és fehér kötényes, esinos fiatal leányok, kik a tejkezelésrõl tartott elméleti óra után éppen az udvaron szünetelnek, szívesen kalauzolnak az állam által kinevezett s ezen főzõtanfolyamra idedelegált két tanítónõ elé. Éppen kezdetét veszi a gyakorlati tanítás. Egyik helyiségben a tiszta konyharuhákat locsolják, hajtogatják, mangorolják legujabb szerkezetû kézimangorológépen és vasalják a fiatal tanulók, a tanítónõ utasítása szerint; fûgén halad a munka és csakhamar simán, fényesen várja rendeltetését a fehérnemû.

Másik teremben, illetõleg a konyhában éppen beosztotta a leendõ gazdasszonyokat a szaktanítónõ s minden csoportnak kiadja az utasítást a falra függesztett táblára írt étel-szerint:

„Kalarábé-leves
Ozomb gombóccal
Rizs koch sodóval.“

És mosolygó arccal, készségesen indul minden csoport kijelölt munkája felé.

Eközben kedvtelve nézünk szét a hó-fehére meszelt tiszta, rendez helyiségekben és csodálkozunk, hogy honnan termett ide egy egyszerre minden modern háztartási eszköz, gép, edény, butor ezekbe a helyiségekbe.

A kamarában álló nagy terjedelmû, katonai társzekereken látható vasas ládákhoz hasonló ládák felvilágosítanak arról, hogy ez a felszerelés a főzõtanfolyammal együtt érkezhett ide s az állam berendezése. Ezek az ügyes főzõiskolai tanítók elcsomagolnak mindent s egyszerre ott terem az elfadói szobának épp úgy, mint a konyhának, kamrának, vasaló szobának stb. burtorzata, felszerelése, ezerféle kisebb és nagyobb eszköze, ahol megnyílik a tanfolyam és egy-kettõre minden kiesomagolva, fényesítve, rendbe rakva várja a kedves tanítványokat, akik elõször is egy jól, modernül rendezett háztartás képét nyerik, azután megismerkednek minden tárgynak helyével és rendeltetésével:

Itt vannak a kézigépek (daralók stb.) amott a sziták, itt a kések, a lábasok; eme szekrényben állnak a tisztító eszközök stb. mutatja be nekik a tanítónõ az izléssel s kéz alatt elhelyezett esinos rekeszeket, asztalokat, fiókokat, szekrényeket.

Csakhamar otthonos lesz itt mindenki s mikor már pattog a tûz, forr a leves, sistrereg a zsir, szóval megindult a munka, idõnk kerül benézni az elfadói szoba szekrényeibe és látni a tápanyagokra vonatkozó legujabb szemléltetõ eszközöket, az egészségstanhoz való papir masché tápszereket, minõ pl. egy egységes emberi szív és egy elhájasodott szív stb. és lassanként kialakul bennünk ezen főzõtanfolyam szervezetének egész képe azal a kívánsággal: bár sok leendõ magyar asszony nyerhetné itt az õ háztartási ismereteit!

Ö. Sz. K.

VASÁRNAPI LEVELEK.

(Etsy Emmának megy ez az irás.)

*

Bizony, Mûvésznõm, bele kell törõdnünk, hogy Kegyed itt hagy bennünket. Egész világ vonul ki magával a Bémer-térrõl. Ugy képzem, hogy elvisznek a szalonunkból egy halhatatlan képet, XV. Lajos korában álmodták meg a keretét, szemében Innoceut hölgyeinek esudálatos mélysége kéklett. Kis keze megpihent egy korlát bitorán és nyugodtan nézett az aranyos levegõbe, tul a váradi fákön, ahol az emberek megnõnek, királyi kíséretük támad, módjukban van nem játszani, hanem élni a színpadon, magukat adni, szerepeket színpadot, embereket és deceniumok közönségét magukhoz simítani.

Sokszor szenzációt szerzett nekünk, mikor föltett egy csipkét, mikor csináltatott egy ódon francia kastélyt és maga volt benne a marquise (a Kormánybiztost megbocsájtom Farkas Pálnak a maga ruháiért). Maga volt minden finom darab titka, lelke, illúziója, romantikus szépsége, amit minden írõ érez a betük mögött, de nem bírja kifejezni olyan halk, ezüst mint a hold, piros mint a vér és arany mint a nap. Nagyon sokan hálásak lehetnek magának, akik sikert arattak a váradi színpadon, én nem is hiszem, hogy egy-egy igazi írõ, idegen vagy magyar, aki Londonban, Párisban vagy egy német faluban él, fel nem sóhajt néha, hogy jaj Istenem, csak egy igazi mûvész kezébe kerülne ez a szerep! Hiszen jól ismerjük azt a fájdalmas aggodalmat, amivel az írõ útjára bocsájtja darabját, néhány rongyos frankért zsákmánya lehet a legnagyobb, legtõrékenyebb mûvészt a legutolsó ripacs társaságnak, akik egyszerűen kalózzai a pénznek, veres ingü kalózzai a dicsõségnek, akik azt sem érdemelnék meg, hogy széthordják azt a színlepet, amelyen a darab címe van.

Mikor így a kiválasztottaknak játszott, akkor szerencsésnek éreztem magam, mert nem kellett sajnálnom, hogy no ezt a szerepet nem láttam mondjuk — legalább — Budapesten. Azt elhiheti nekem, mert ha kiesínyes vagy önzõ érdekbõl beszélek is, akkor is igaz. Hiszen Pestre menni pénzbe kerül, nagy luxus szegény embernek. És ezt a forró, mély mûvészetet ingyen kaptuk, fáradtság, utazás, utánjárás nélkül (mennyit kell futkosni Pesten, míg egy szabadjegyet kap az ember a színházba), mondhatni eredeti friss iriszt szagoltunk, igazi egyiptomit szivtunk, amelyben nem volt hamisított francia parfüm. Nagy adósai vagyunk mi magának, azonban olyan adósok, akik tekintve az adós állapot minden kellemetlen és ténylegesen fenálló terheit, nagyon szívesen viseljük és türjük ezt a szituációt még igen sokáig.

Csak egy körülmény tesz szegényenyé bennünket: — most két hétig Lussin-Piccoloban fog élni, egyedül, távol a rivalda fényétõl, meleg olasz ég alatt. A magány minden mûvészt grandiózussá tesz, kinyitja a vágy, az álmok virágait, halkan kitarja a titkos gondolatok kamráit, napfényt bocsát fájdalmas rejtélyekre, megold véghetetlen problémákat, amelyek egész éven át kínoznak egy nagyszerû lelket és feljebb röpíti az embert, édes terhekkal, gondolatokkal, ötletekkel rakja meg, amikbõl gazdagon megélhet a következõ esztendőben. A mûvésznõnek a magány a tavasza, a vetés, rügyfakadás ideje s ha az ember megáll alkotói idõben egyedül a tenger partján,

arany oszlopokat lát a víz fölött, egy kigyulladt várost, nagy, végtelen virágos mezőket, amelyeken végig fog menni és utána hömpölyög az emberek hódolata, mint a szél után a virágok illata.

Ezeket a drága perceket irigylem az olasz tengertõl, a babérfáktól és hervadó narancsligettõl, mert õvék lesz a maga magányos sétája, õvék lesz a maga sok titkos álma, õk fogják érezni, hogy öregedõ korójukat egy magyar mûvésznõ napszeme ragyogja körül, õk fogják elrejtteni azokat a gyöngyöket, amiket maga sir, mikor ide gondol, reánk, a lomha vidéki városra, át-szenvedett és még kilátásban lévõ premierekre, unalmas, üres, néma közönségre!

Mûvésznõ, engedje meg, hogy irigylem magát azért a két hért, amit aránylag elég olesón fog Lussin-Piccoloban tölteni, édes mamája társaságában. Irigylem s habár tudom, hogy a „kék Adria“ naplemente után halszagu víz, mégis szeretem. Kíváncsi vagyok rá, mert a tengert még nem láttam olyan állapotban, mikor magát ringatja, a maga csónakját hordozza és maga nézi magát a tükrében. Bizonyára a tenger is megszépül, míg maga ott lesz, sok vajszivü fiatalember fog magáért lángra lobbanni és én nem láthatom ezt a mulatságos nyári tüzijátékot! . . .

Papp Jenõ.

HUMOR.

*

A SZENVEDÕ IGE.

A tanító az iskolában a szenvedõ igérõl magyaráz.

— A szenvedõ igénél az alanyról történik valami. Például azt mondom Péterrõl, hogy megbotoztatik. Mi történik Péterrel?

Csend. Végre az egyik nebuló megszólal:

— Biztosan ordít.

*

GONDOS APA.

Egy volt nagyváradi iparos úgy találta, hogy a kis fia nagyon vérszegény. Elküldötte a fiut az anyjával az orvoshoz, hogy megkérdezze: milyen módon lehetne kigyógyítani a gyereket. Az anyja visszajött és ezt mondta:

— A doktor kijelentette, hogy a fiu elpusztul, ha nagyon sokat nem tartózkodik a levegõn. Ennek a betegségnek nincs más orvossága, mint a levegõ.

Az apa derült arccal szólt:

— Hiszen ez nagyszerû. A fiu minden fél órában fog nekem sört hozni és így legalább állandóan a levegõn lesz.

*

LEHETSÉGES.

Két ur a kávéházban egy esernyõ tulajdonjogán vitatkozik.

— De uram, szól az egyik, az az esernyõ az enyém, határozottan ráismerek.

— Lehetséges, szól a másik nyugodtan, én ezt az esernyõt a zálogházban vásároltam.

*

MIERT HARAGSZIK A TANU?

A nagyváradosi járásbírósnál a 72. száma szobában Jégh járásbíró kihallgatja a tanut. Szigo-

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA DAJKOVITS
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

ruan figyelmezteti az eskü szentségére és a hamis eskü következményeire. A tanu kissé bicogó, gyors beszédű öreg asszony, nyugodtan hallgatja a figyelmeztetést s látszik arcáról, hogy feltétlenül igazat fog mondani.

— Haragszik-e az alperesre?

— Igenis.

— Miért?

A tanu elhallgat. De aztán észébe jut, hogy igazat kell vallania s megmondja őszintén.

— Én vagyok kérem szépen az anyósa.

*

A JÓ DOKTOR.

— Aztán kigyógyította Béla barátunkat az a kitűnő doktor a képzelt betegségből?

— Oh tökéletesen, most már igazán beteg.

Uri Jehérnemű, «FOWNES»
keptyű, «Habig» kalap, ere-
deti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

HIREK

Tájékoztató.

Május 10. Szent László ünnepével kapcsolatban a Katolikus Kőr új palotájának megnyitása. 9-kor szent mise, fél 12-kor ünnepély a Katolikus Kőrben, este 9-kor táncmultság.

DAL.

I.

Lehetnék a közeledbe, álmon sugnám a lelkedbe: szoretlek,
Hóválladra ráhajoltan, azt esdeném: édes lelkem ne vess
[meg!]

Rám leheljed hű szerelmed boldogító mámorát,
Illatában életünkön fény derüljön s örök tavasz szálljon át.

II.

Hull a virág, hervad a rét, párjavesztett vadgalamb
[búg az erdőn,
Kicsordul a lelkem könye: miért vagyok ily elhagyott
[én Teremtőm?

Jöjj te napom, én angyalom, vidítsad fel bús lelkemet,
Hogy még egyszer sirassam el rég elvesztett szerelmem
Venter István.

* **Májusi ájtatosság.** A váradolasi plebánia templomban a ma fél 7-kor kezdődő ájtatosságon a szent beszédet Bróm Lőrinc püspöki titkár, pápai tb. káplán tartja. — A Szent László-templomban az ájtatosság este 7 órakor lesz, a szent beszédet mondja dr. Pataky Arnold teológiai tanár. — A váradvelencei plebániatemplomban este 6 órakor kezdődik az ájtatosság, melyen Kreznerics Gyula káplán mondja a szent beszédet.

* **A mai ügyvédgyűlés.** A következő meghívást vettük: Az Országos Ügyvédszövetség nagyváradai osztályának t. tag-

jait felkérem, hogy f. évi május hó 10-én délelőtt 10 órakor az ügyvédi kamara nagyszobájában tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek. Az ülés tárgya: a kollektív szerződés ügyében kiküldött bizottság jelentése és a felett való határozat hozatal. Dr. Adorján Emil elnök.

* **Szerenád gróf Széchenyi Miklós püspöknél.** Tegnap este 9 órakor a honvédeneker fényes műsorral szerenád adott a püspöki palota udvarán gr. Széchenyi Miklós püspöknek. A palota hatalmas falairól pompásan hullámozottak alá a klasszikus zene fenséges alkotásán. A püspök vendégeivel a palota ablakán kihajolva élvezte a zenét. A püspöki palota udvarát nagy tömeg lepte el. Majd felhangzott az utolsó zeneszám: egy pattogós induló, mely mellett megindult a menet, elül 3 lovasrendőr s a menetet szinte 3 lovasrendőr zárta be, utána következett a város aranyifjúságának a csapata. A zenekar zenés takarodóval járta be a város főbb utcáit.

* **A választójog ismertetése.** Érdekes és hézagpótló munka jelent meg tegnap a nagyváradai könyvtárban. Juricskay Barna tb. városi tanácsnok csinos füzetben foglalta össze a választási törvény rendelkezéseit gyakorlati célra. A nagy gondnal, alaposan megírt munkát egyformán használhatják mindazok, akik a választásokba befolytak s a választások körül bármely funkciót végeznek és maguk a választók, mert gyorsan alapos felvilágosítást kapnak a kis könyvből. A füzet ára 70 fillér s kapható úgy Juricskay Barnánál, mint az összes könyvkereskedésekben.

* **Utazási ösztöndíj.** Dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. t., nagyprépost 1000 korona utazási ösztöndíjat adományozott Székely Ferenc káptalani uradalmi gazdasági tisztnek, akinek a káptalan 2 hónapi szabadságot engedélyezett. Székely Ferenc e 2 hónapot külföldi tanulmányuton fogja tölteni.

* **A hivatalos órák a városnál.** Nagyvárad városánál az elmúlt években májustól kezdve őszig délelőtt fél 8-tól déli fél 2 óráig voltak a hivatalos órák. A tanács ez évben nem tett a délelőtti hivatalos órák behozatalára semmi intézkedést. A tisztviselők mozgalmat szándékoznak indítani a nyári délelőtti hivatalos órák behozatala érdekében.

* **A hajdudorogi püspöki külhelynök magyar nemes.** Király Ó Felsője Balogh Mihály címz. püspök, máramrosszigeti görög katolikus püspöki külhelynöknek, valamint törvényes utódainak, buzgó és hazafias működése és különösen a máramrosszigeti gör. katolikus trüthén iszlák fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet adományozta „Hajdudorogi“ előnévvel.

* **Háztulajdonosok figyelmébe.** Az igentisztelt háztulajdonosokat, akik nálam az üzletvezetőségi tisztviselők részére kiadó lakásokat jelentettek be, tisztelettel felkérem, hogy ha lakásaikat már kiadták, sziveskedjenek ezen körülményt egy levelező lapon tudomásomra juttatni. Heringh Sándor tb. aliegyz. (Városháza I-ső emelet 5. szám.)

* **A városi tanács és a népgyűlés.** Dr. Agoston Péter, a Bihar szabadkőműves páholy főmestere, ismert szocialista vezér népgyűlésre kért engedélyt a hatóságtól, még pedig úgy, hogy a jövő vasárnap, május 17-én népgyűlést tartsanak a szocialisták, nem az eddigi helyen, a Rédey-kertben, hanem a nyári szinkör mellett levő térségen. A városi tanács azonban ezen a helyen nem engedélyezte a népgyűlés megtartását, mert az ottan lévő fák és bokrok megakarja védeni a rongálásoktól. A Rédey-kertben tartandó népgyűlésre azonban megadta az engedélyt a tanács.

* **Halálozás.** Fleischer József zene-tanár tegnap délután 3 órakor hosszas szenvedés után, életének 50-ik évében meghalt. Temetése holnap, hétfőn délután 4 órakor lesz a Szilágyi Dezső-utca 14. számú gyászházból.

* **Kitüntetett pénztárnok.** A hivatalos lap tegnapi száma egy biharmegyei község pénztárnokának szép kitüntetését közli. A király Szilágyi Sándornak, Derecske község pénztárnokának buzgó szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

* **Városi vegyvizsgálóállomás.** Nagyvárad város vegyvizsgáló állomása 1913. év szeptember havában nyilvános jelleget kapott. A vegyvizsgáló állomás élére dr. Rossinger Arthur képzett és nagy tudású vegyész-mérnök került, a kinek alapos munkáját igazolja a kimutatás, amit a múlt évben terjesztett fel a földművelésügyi miniszterhez a városi tanács útján. E kimutatás 1895. XLVI. t. c. értelmében kötelezővé tett mezőgazdasági termékek és cikkek vegyvizsgálatának eredményét tünteti fel. A kimutatás szerint 108 eset közül, amikor cikkek és termékek kerültek vegyelemzés alá a város részéről 35-1 százalék volt kifogásolva. Magánosok azaz nem hatóságok részéről 25 esetben került cikk és termék vizsgálat alá. A kimutatás, 1913. évi április hó 30-ikától tünteti föl az eredményt.

* **Kik pályáztak a számtiszt állásokra.** Az áprilisi havi városi közgyűlésen Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a főpénztári ellenőri állásra Alt-nöder Vince I. oszt. számtisztet választotta meg egyhangulag. Az így megüresedett I. oszt. számtiszt állásra meghirdetett pályázat tegnap délután járt le. Összesen hatan pályáztak: az I. oszt. számtiszt állásra: Rozs-lay István II. oszt. számtiszt, az esetleg megüresedő II. oszt. számtiszt állásra Bauda Géza III. oszt. számtiszt; az esetleg megüresedő III. oszt. számtiszt állásra Pogácsán György és Strasser Emil városi szakdíj-nokok és Stidl Gusztáv magánzó. Bármelyik számtiszt állásra Vlád Gusztáv adta be pályázatát.

* **Az ipartestület tagjaihoz!** Értessítjük a kötelékűnkbe tartozó t. iparos polgárokat, hogy a Rimanóczy gőz és zuhaný, nemkülönben a Püspök (Szt. László) tükörfüldőbe szóló jegyek pénztárunknál kedvezményes áron válthatók. Nagyvárad Ipartestület. Czeglédý Jeremiás, elnök.

Kováts Kálmán

műasztalos

Nagyvárad, Vámbáz-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és műbuto-
rokat, teljes lakásberende-
zés, valamint mindennemű asztalos
munkákat. Állandó raktár bel- és kül-
földi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

* **Kossuth Ferenc állapota reménytelen.** Kossuth Ferenc állapota az éjszaka rosszabbodott. A beteg alig aludt. Egész éjjel kínzó fájdalmáról panaszkodott, úgy hogy sürgősen hívták Müller tanárt, aki csillapító injekciót adott. A beteg erre rövid időre elaludt, de csakhamar felébredt és azontul csak egész rövid időközönként birt elaludni. Táplálkozni egyáltalán nem bír és a mesterséges táplálkozás sem jár eredménnyel. A beteg állapota rendkívül válságos és környezete katasztrófától tart.

* **A szükséglakásokról szóló szabályrendelet.** Nagyváradi város jogügyi szakbizottsága tegnap délután ülést tartott dr. Thury László elnöke alatt. Az ülésen a szükséglakásokról szóló szabályrendelet-tervezetet tárgyalták, s némi módosításokat eszközöltek rajta. A leglényegesebb módosítás, hogy a szükséglakások egész felügyeletét kivették a főkapitány hatásköréből s a szegényügyet vezető tanácsnok kezébe javasolják áttenni.

* **Törvényismertető előadások.** Az ügyvédi kör és az ügyvédszövetség hétfőn d. u. 6 órakor tartja folytatólag törvényismertető előadását. Ezen alkalommal az új váltótörvényt fogja dr. Rezső Mór szakaszról szakaszra ismertetni. A váltóeljárásnak az új váltótörvénnyel kapcsolatos intézkedéseit pedig ezen alkalommal dr. Kaufmann Gyula fogja ismertetni. E felolvasó ülésen fognak határozni a felett is, hogy az újabb törvények mily sorrendben kerüljenek ismertetésre.

* **A munkáslakások építése.** Nagyváradi városa a munkásházak építésére kiírta a pályázatot. A beérkezett ajánlatokat Kőszeghy József v. főmérnök átvizsgálta és elkészítette jelentését. Eszerint mint legelőbb ajánlattevőknek, a következő kiséparosoknak javasolja a munkák kiadását: a föld-, kőműves- és elhelyező munkákat Madarász Gyulának; az ács munkákat fele részben Madarász Gyulának, fele részben Péntes Lajosnak; a bádigos munkákat Tóth Kálmánnak; a eserepező munkákat Madarász Gyulának, de a 6. csoportba tartozó eserepező munkákat Tárnoky Lászlónak; az asztalos munkákat Széles Sándornak; a lakatos munkákat Szántó Dezsőnek, de a 6. csoportban levőket a Vicsay Testvéreknek; a mázólo munkákat Bálint M. és társainak; az üvegezéseket a Deutsch K. I. cégnek; a vízvezetési munkákat felében a Vicsay Testvéreknek, felében Tátray Sándornak; a kályhás munkákat felében Szilágyi és társainak, fele részben az Öváry Testvéreknek; a különféle munkákat fele részben Pankolics Károlynak, felerészben Grünfeld, Láncey és társainak; a kárpitos munkákat Szántó Dezsőnek, de a 6. csoportban levő munkákat Keztyüs Jánosnak.

* **A fősorozás eredménye.** Az ez évi fősorozást tegnap fejezték be Nagyváradon. A sorozásnál az összes korosztályokból előállott összesen 823 hadköteles. Besoroztatott mint rendes ujonge 168 ifju és 32 egyéves önkéntes és 4 póttartalékos. Visszahelyeztetett a jövő évi sorozásra 241, mint fegyverképtelen elbocsájtott 115; testi fogyatkozás miatt töröltetett 15, a katonai kórházba küldetett 12; idegen helyen való előállításra engedélyt nyert 236 ifju.

* **Bucsuzik Bura Karcsi.** A hosszú utlevél háborúnak vége van, szabad az út Bura Karcsi és kitűnő bandája előtt Varsóba. Megkapták az utlevelet s kedden reggel fél 9 órakor a gyorsvonattal utra kél tiz válogatott cigánylegény. Julius elsejéig nem halljuk a híres Bura banda játékát a Royal terrasán, ezzel szegényebbek lesznek a ragyogó váradi éjszakák. Hétfőn este ünnep lesz a Boyalban. Bucsuzik a banda. Amilyen gyönyörűen játszanak a jókedv számára, olyan szépen fognak bucsut venni tőlünk. Mint hírlík, nagyon sokan lesznek ott ezen az estén.

* **Borbélysegédek mozgalma.** A nagyváradi borbélysegédek mozgalmat indítottak, hogy a záróra minden nap esti 8 órakor legyen, nyáron fél 7 órakor, télen pedig 7 órakor nyissanak. Ezenkívül vasárnap és ünnepnapokon déli 12 órakor csukjanak. A mesterek megállapodása már tavaly lejárt és az ünnepnap zárórák körül nagy zavarok voltak. Egyik üzlet 1 órakor, másik 2 órakor, harmadik 4 órakor zárt. Ezt akarják megszüntetni a segédek. A szociálista szakszervezetek már kinyújtották értük karjukat, csábitják a segédeket, hogy lépjenek be a szakszervezetbe, de a komolyabb elem erősen ellenzi ezt. Kedden értekezletet tartanak a Munkásotthonban, itt fog eldőlni, hogy a szakszervezettel fogják-e megoldani a záróra kérdést, vagy önállóan? . . . Sokan azt hangoztatják, hogy a keresztnyszociálistákkal karöltve kell megoldani a kérdést, mert így sokkal előnyösebb a segédekre nézve.

* **Magyar gör. kath. templom Érmihályfalván.** Az új magyar görög katolikus püspökségnek egyik színmagyar községe Érmihályfalva. A községben nagy számmal vannak görög katolikusok, akik mindannyian kitűnő magyar érzelmű emberek. Eddig rendszeren a róm. kath. templomban vettek részt az istentiszteleteken. A templom azonban ma már oly kicsi, hogy nem képes befogadni mindkét szertartásu híveit. A görög katolikusok külön templomot óhajtanak építeni, de nincs hozzá megfelelő anyagi erejük. Ezért kérvényt adtak be a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy engedje meg nekik a kéregetést. Három év alatt akarják összegyűjteni ilyenformán a templom költségeit. A község ingyen telket adományozott a templom céljaira.

* **Férfizarándoklat Máriapócsra.** A debreceni Urak Mária Kongregációja május 17-én Máriapócsra zarándoklatot rendez. A kegyelemhelyen szentmise után ünnepélyes tagfelvétel lesz, melyet P. Bus Jakab S. J. végez Barkóczy Sándor báró kamarás közreműködésével.

* **Ipari munkások jutalmazása.** Van szerencsénk az érdekeltek figyelmét felhívni, hogy az ipari munkások jutalmazása tárgyában folyó i. március hó 15-ik napján, 1111. szám alatt a kereskedelmi alkalmazottak jutalmazására vonatkozólag szintén ez évi március hó 15. napján 1112. szám alatt kelt pályázati felhívásunk határideje a folyó évi június hó 1. napjáig adandók be az alulírott kamarához. Nagyváradi, 1914

május hó 9-én. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **Egy falu veszedelme.** A Fekete-Körös egyik kanyarulatánál fekszik Gyegyény község. A folytonos áradások folytán a víz már annyira elpusztította a legkritikusabb helyen lévő gátakat, hogy egy esetleges még nagyobb áradás esetén az egész község veszedelembe jut. Nehogy valami katasztrófa következék be, a község lakossága tegnap kérvényt adott be az alispánhoz, hogy a gátak kijávitását rendelje el. A lakosság hajlandó közmunkáival segíteni az égetően szükséges munkálatoknál, csupán azt kéri, hogy a szomszédos községek is támogassák ebben.

* **Talált okmánybélyegeket.** A Szent János-utcai dohánytőzsde alkalmazottja Mann Irén tegnap az Uri-utca sarkán több korona értékű okmánybélyeget talált, s azokat a rendőrségnél deponálta, a hol igazolt tulajdonosuk átveheti azokat.

* **Borzalmas földrengés.** Rómából jelentik: Katániát ismét renttentő csapás érte. Tegnap este 8 és 9 óra között borzalmas földrengés rázta meg Katániát, irtózatoss károkat okozva. A beérkezett első jelentések szerint a földrengés borzalmaiban és méreteiben felülhaladja az 1909-iki katasztrófális földrengést. Az összes táviró- és telefonvonalak elpusztultak, úgy hogy a katasztrófáról csak szórványosan és megkésve érkezek jelentések. Az eddigi jelentések szerint 150 halott van és 100 sebesült. A kórházak összedőltek. A Santa Mária templom falai tiz embert temettek maguk alá. A kormány katonai csapatokat küldött le élelemmel és kötszerekkel.

* **Tánciskolai jelentés.** Antalfy Margitka saját táncintézetében folyó hó 13-án új táncanfolyamot nyit felnőttek részére. A tananyag felöleli az összes divatban levő új táncokat. Az One-Step, Tro Step, Van-Step, Boston stb. Beiratkozni Teleky-utca 3. szám 1. emeleti táncintézetben lehet egész nap. Minden vasárnap este nagy boston gyakorlókolont tart. A braziliai macsies és Furlana legújabb táncokból külön órák a nap bármely szakában vehetők megbeszélés szerint.

* **Nagy tombola a Fekete Sas kávéházban.** Ma, vasárnap este a Fekete Sas kávéházban szenzációszámba menő ingyen tombolaestélyt rendez a két agilis bérlő, kik minden alkalommal bebizonyították, hogy sem költséget, sem fáradságot nem kimélnék, csak oda törekednek, hogy a kávéházat látogató közönség meglegedését érdemeljék ki. Ma este 16 értékes tárgyat sorsolnak ki, minden egyes tárgy igen nagy értéket képvisel.

* **A gyermek számára való kedves újdonságot oszt szét ingyenesen a bécsi Nestlé cég.** Kedves papír babák ezek művészi kivitelben, amelyek kellemes szórakozást nyújtanak a gyermekeknek. Ezen újdonságon kívül mindenkinek próbadozokat is küldenek a Nestlé-féle gyermeklisztből s ezt is teljesen díjtalanul. Az ingyen babát és Nestlé-lisztet kívánatra azonnal elküldi a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 129 P.

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST TISZTÍT MOS A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FONTOS! Nagyváradi fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

* **Népmozgalmi adatok.** A Nagyváradi városi állami anyakönyvi hivatalnál május 3-tól 10-ig a következő bejegyzések történtek:

Eljegyzések: Rosolszky Károly — Gendek Anna, Schável János — Irimiás Flóra, Dobrei Emil — Fején Eszter, Horváth József — Tóth Margit, Vagzula András — Elekes Mária, Budik István — Piskóti Zsuzsanna, Hegedüs Ferenc — Tóth Margit, Lázár Pál — Bogy Julianna, Schoppel György — Pribis Julianna, Hegedüs Margit, Fehérvári Ferenc — Koriszte Katalin.

Házasságok: Uninc György gör. kath. — Osvyth Julia ref., Süli István rk. — Sziki Mária ref., Lénárd János gkath. — Bostye Anna gkath., Herskovics Samu izr. — Goldstein Paula izr., Boeh Sándor izr. — Stern Ilona izr., Törley Dezső rk. — Varró Zsófia rk., Varga Imre rk. — Tóth Irén rk., Frenk Henrik izr. — Stein Fáni izr., Tóth Lajos ref. — Nagy Róza ref., Dudás András ref. — Györki Julianna ref., Hajdu János ref. — Máté Zsuzsanna ref., Pófók György gkath. — Czimerer Vilma rk., Bóné Lajos ref. — Lázár Anna rk., Moise Miklós gkel. — Gallaries Erzsébet rk., Sivó Károly rk. — Rác Erzsébet rk., Buna László rk. — Mezei Matild ref.

Halálozások: Egri Zsigmond 60 év, Farkas Mária 15 év, Labancz János 2 nap, Herman Jánosné 54 év, Plesz Demeterné 54 év, Gombos Sándorné 21 év, Varga László 65 év, Budai Katalin 16 év, Artman Edéné 62 év, Német Lajosné 31 év, özv. Német Imréné 57 év, Pap Ábrahám 74 év, Földesi Antal 62 év, Szilágyi Demeter 23 év, Prodanovics Ferenc 8 hó, Klintók János 65 év, Klein Aranka 12 hó, Dürög Gyula 2 év, Véső Sándor 46 év, Balogh Imre 57 év, Tarula Lörinc 86 év, Nagy Etel 2 év, Barátki Klára 4 hó, Szilágyi József 6 hó, Keresztesi József 73 év, Pozsgán József 17 hó, Tóth Lajos 18 év, Szabó Károly 30 nap.

Születés bejegyeztetett: 43.

* **Hangverseny a Püspök-fürdőben.** Ma vasárnap a Püspök-fürdőben Hamza Jenő kiváló cigányprimás teljes zenekarával hangversenyt rendez.

x **A kereskedelmi és iparkamara székházában egy garzon lakás,**

a folyó évi augusztus hó 1-ére kiadó. Nagyváradi, 1914. május hó 1. A kamara elnöksége.

x **Rákóczi-uti korzón látványosság** Aszódy új kávé és tea behozatali üzletének kirakataiba a kakao szűret alkalmazásával közvetlen a termelőktől hozott kakao bab, igazolja, hogy valódi kakaót olesón Aszódy Rákóczi-uti üzletében szerezhető be. Világhírű Korf kakao különként kimérve nagyban, vagy kicsinyben 1 kiló 4 kor. 1/2 kiló 2 kor. 1/4 kiló 1 kor. 1/8 kiló 50 fillér. Gyermek hizlaló kakaok, egyidejűleg ajánlom Rákóczi-uti lakóknak Aszódy 8féle zamattal pörkölt kávémat, mely kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Motorüzemi kávépörkölés a kirakatba.

x **A legújabb párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók. Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olesó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

x **Egy gyönyörű ötszobás modern urilakás** központi fűtéssel novemberre, **üzlet-helyiségek** és pincék azonnali kiadók az új Kugler és Andrányi házban.

x **A tavasz örömeit teljesen kiaknázzhatja** akkor ha önézetét nem fogja az a tudat nyugtalanítani, hogy arcára az enyhe tavaszi szellő kihozta a szeplőt, májfoltot. Könnyen menekülhet ettől, ha biztos hatású szerrel védekezik ellene. Ezen szert a „Hóvirág krémben“ feltétlenül megtalálja. Egyszeri használat után már mutatkozik hatása. Az „Ujvárosi drogueriában“, 80 fillérért kapható a Szent-László-téren.

x **A múlt év folyamán** az igyekvő szőlősgazdák közül is sokan kárt szenvedtek a peronosporától, mert a mostani időjárás folytán nem voltak képesek szőlőjüket idejében bepermetezni. Ezt a veszedelem felére lehet csökkenteni a „Tempus“ permeszórócsó alkalmazásával, mely bármely permetezőgépre szerelve a munkaképességet kétszeresére emeli. Egy közönséges háti permetezővel, ha azon „Tempus“ permeszóró van 2 k hold szőlőt (vagy 4 hold répat) lehet naponként megpermetezni.

x **A zenekedvelő közönség** szíves figyelmét felhívjuk, Hamza Jenő primás újonnan szervezett 12 tagú bandájára, mely esténként a Fekete Sas kávéházban a szebbnél szebb nótákkal szórakoztatja a közönséget. Prágai különlegességekkel összeállított nagy színházi vacsora K 1-20, kicsi 80 fillér.

x **Kiadó boltok és lakások.** Szt. László-tér 5. sz. Kováts-házban három bolt és egy utcai emeleti 5 szobás lakás november 1-től, egy udvari emeleti 3 szobás lakás, egy udvari földszinti 2 szobás lakás hálófülkével pedig azonnal kiadó.

* **Zarándoklat Lourdesba.** A „Peregrinus“ zarándoklat rendező-bizottság ez évi augusztus havában nagyszabású zarándoklatot rendez Lourdesba. A zarándoklat Schweiz legszebb pontjait érinti s így az abban résztvevők, a magasztos célon kívül, tanulságos és élvezetes is lesz. Különvontan utaznak a résztvevők. A zarándoklat 14 napot vesz igénybe. Részletes programot küld a „Peregrinus“ kiadóhivatala, Budapest, I. Kelenhegyi-ut 47.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Ertekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Fehér és fekete bőr női félcipők** 3 kor. szarvasbőr barna és fekete finom párti női félcipők 5 korona, női chevrau amerikai félcipő 7 korona, férfi chevrau amerikai cipő 10 korona, ugyanez féiben 9 korona; sandalok 20—25-ig 2 korona, 26—28-ig 2 60 korona, 29—34-ig 3-20 korona, 35—43-ig 4 korona. Férfi és női szalmakalapok, fűhernők, uridivat cikkek legelsőbb bevásárlási forrása Fekete Jenőnél Szent János-utca, Kispipa mellett.

x **Zenekedvelők figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a zenekedvelő közönséget arról, hogy a legújabb felvételi újdonságaimmal megérkeztem. Columbia, Diadal felvételei, gramfonok olesó árban, továbbá gramfon és az összes hangszerek javítását is elvállalom. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22.

x **Eladó könyvek.** Mintegy 600 kötet különféle szépirodalmi, ifjúsági, tudományos könyvek, Tolnai Világlap kötve és kötetlen, Képes Családi Lapok stb. részletekben, vagy darabonként is olesón eladók. Czim a kiadóhivatalban.

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Ertekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecségető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsösrel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **A fürdőző közönség figyelmébe** ajánlom csokoládé király fiók és Kossuth utcai főüzletemet, hol a legjobb, legfrissebb élvezhető cukorkákat vásárolhat, Kugler Gerbeaud bonbonok budapesti árakkal kaphatók. Postai küldések bárhova is elküldetnek. Ö székötetésem világhírű cukorka gyárosokkal.

* **Ingtatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtehatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár r.t.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

**A legszebb
kézimunkák**
Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kausukba
mint aranyba fogtatva szájpaddás
nélkül, továbbá arany koronákat,
csapfogakat, hidmunkákat fog és
gyökér húzás és tartós fogtömés
seket készít

Engel Dezső,
vizsgázott fogtechnikus.
N.-Váradi, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság
Nagyvárad, Össi-tér. Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlő-művek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda. **Telefon 340. sz.**

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékkel azonnal kiadó. — Csí-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 16 szám.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap: Falurossza. (Zilahy Gyula vendégfellépte.)

Hétfő: Drótos tót.

Kedd: Ezredes. (Bemutató előadás.)

Szerda: Ezredes.

Csütörtök délután: Klasszikus előadás.

(Ifjúsági előadás): este: Ezredes.

Péntek: Tündérlaki lányok.

Szombat: Drótos tót.

Vasárnap délután: Mandarin; este: Léni-néni (Bemutató előadás.)

Taifun. Zilahy Gyula tegnap este kezdte meg nagyvárad színpadát. Az ő kiváló művészete nem ismeretlen Nagyvárad közönsége előtt; tegnap is telt házzal nézte végig a vendégművészt Lengyel pompás színművében, a Taifunban. Tokeramo szerepét játszotta, megkapó erővel. Egész játéka mimikája és kifejező mozdulatai, mind az igazi drámai művészre vallottak, aki az emberi lélek mélységeit át tudja érezni s onnan kinevetni tud meríteni. A vendégművész mellett kellően érvényesült a mi drámai gárdánkból első sorban *Szentgyörgyi Márta*, akinek Kerner Ilonája az ő pompás drámai tehetségének megint egyik ragyogó bizonyosságát adta. Kár az ilyen hivatásos drámai művésznőnek az operett zajosabb, de kevésbé értékes sikereiért igazi hivatásától (és mellesleg Nagyváradtól is) elpártolni.

EGYESÜLETEK

A Bihar megyei Népművelési Egyesület közgyűlése. A Bihar megyei Népművelési Egyesület május 17-én délután 11 órakor közgyűlést tart, melyre a következő meghívót boesátotta ki: Meghívó. A „Bihar megyei Népművelési Egyesület”, évi rendes közgyűlése f. évi május 17-én — vasárnap — délelőtt fél 11 órakor a megyeház nagy termében fog megtartatni, mely közgyűlésre az egyesület összes — alapító, rendes pártoló és működő — tagjait teletel meghívom. A közgyűlés tárgyai:

1. A választmány jelentése az egyesület 1913. évi működéséről. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Az 1914. évi költség-előirányzat. 4. Választmány javaslata a magyar történelem és földrajzban legjobb előmenetelt tett tanulók jutalmazására Vasady Lajos kir. tanfelügyelő kezdeményezésére és buzgólkodása folytán létesült alapítványnak nevezett tanfelügyelő 10 éves tanfelügyelői jubileuma alkalmából Vasady Lajos nevére való elnevezése s e címen való kezelése iránt. 5. A választmány két tagsági helyének 3 éve, 16 tagsági helynek pedig 6 évre választás utján való betöltése. 6. A számvizsgáló bizottság megválasztása. 7. Esetleges indít-

ványok. (Az alapszabály 19. §-a d) pontja értelmében minden indítvány a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal, írásban és megokolva a választmányhoz adandó be.) Nagyvárad, 1914 ápr. 29. Fráter Barnabás egyl. elnök.

A bihar megyei és nváradai tüztöltő szövetség közgyűlése Berettyóújfaluban. Bihar megyei és nváradai tüztöltőszövetség évi rendes közgyűlést f. évi június hó 28-án délelőtt 11 órakor tartja meg.

A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az igazoló bizottság jelentése. 3. Dr. Habókay Béla parancsnoknak a berettyóújfalui tüztöltőszövetség 40 éves fennállását méltató jubileumi beszéde. 4. Bródy Jenő mezőtelegdi parancsnok előadása a robbanó szerek oltásáról. 5. A választmány javaslata az országos tüztöltő szövetségnek lövész tanfolyamok szervezése iránt intézett átiratára vonatkozólag. 6. A szövetség pénztári számadásainak felülvizsgálata. 7. Jövő évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása. 8. Esetleges indítványok.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

Felhívás.

Bírmaszülők szíves figyelmét felhívom kirakatomban megtekinté-ére és a szükséges vásárlás megtételére.

Bérmálásra raktáram már jó előre felszereltem arany és ezüst

ékszerekkel és mindenféle órákkal,

melyek izlésesek, csinosak s ami a legfőbb dolog, olcsók.

Szilágyi Géza és Társánál Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

Magánvizsgálatokra polgári, női kereskedelmi és felső fiu kereskedelmi iskolákhoz

felelőség mellett, igen ju ányos árban mindenkit 3—4 hónap alatt sikerrel elkészít az általánosan elismert

Donát-féle

kereskedelmi magántanfolyam.

Levélbeli felszólításra készséggel nyújt felvilágosítást

Donát M. Károly, Szabadság-u. 3.

IRODALOM

438

A Vasárnapi Ujság legújabb számának tartalma a következő: **Allomások**, regény. Irta: Kaffka Margit. Vallomás az életnek. Az Élet Országútján Lampérth Géza versei. Pákh Albert siremléke. Levél Sophiehez. Elbeszélés. Irta: Lakatos László. Huerta. A másfél százados Szent István Rend. HLB. A Soproni Római Üvegporház. Bella Lajos. Kuxor. Szép Ernő. A százestendős Mollinár Ezred. Paál Jób. Liljeorona. Regény. (Folytatás) Irta Lagerlöf Selma. — Svéd eredetiből fordította L. B. Irodalom és Művészet.

Az Élet vasárnapi száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: **Keresztények szolidaritása.** Cyprian. — **Pascal hitéről.** — **Problema.** (Elbeszélés) Kádár Lehel. — **Régi emlékeim és új örömeim** balladája. (Költemény) Jánossy Benedek. — **Három vers.** (Költemény) Sik Sándor. — **A Rickl nagykalmár-dinasztia.** Mórész Pál. — **A „Vigiliák”-ból.** (Költemény) Rilke Rainer Mária; fordította Kodra Béla dr. — **Lea.** (Elbeszélés) Gyöngyös Mara. — **Prológus.** (Költemény) Lampérth Géza. — **Fehér hegedű.** (Elbeszélés) Kassák Lajos. — **Irodalom és művészet.** — **Mozgóképek.**

A „Katholikus Gyermekvédelem” IV. évfolyamának VIII. száma Keményfy K. Dániel szerkesztésében most jelent meg a következő változatos tartalommal:

1. A gyermek veszedelme. Gr. Mailáth Gusztávtól. 2. Preventív munka. Keményfy K. Dánieltől. 3. Gyermekvédelmi tartózkodások. Esztergomtól. 4. Külföldi szemle. 5. Tárcsa: Bigarreau. Hodás Agostontól. 6. Egyesületünk. (A központi bizottság ülése. 7. Irodalom.

A keresztény gyermekvédelemnek ezen hivatást betöltő s a gyermeklélektan aktualitását szem előtt tartó organumot szívesen ajánljuk az ügy érdekében felkarolásra. Előfizetési ára 2 korona. Szerkesztőség Esztergom.

SPORT

A mai footbalmérkőzések. A Rhédey-kerti sport-téren ma délután 3 órakor a NAC III. csapata baráságos mérkőzést tart az USE csapatával fél 5 órakor pedig a NAC I. csapata mérkőzik Keletmagyarország bajnokságáért a debreceni NySC csapatával.

A NAC II. Sarkadon. A NAC II. labdarúgó csapata ma délben Sarkadra rándul, a hol az ottani Athletikai Club csapatával fog mérkőzni.

A kerületi gyűlés. Keletmagyarország labdarúgó kerülete ma, vasárnap délután tartja Debrecenben újjáalakuló gyűlését.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A Tikász-pör. Tegnap tovább folyt a tanúk kihallgatása. Körülbelül 10 tanút hallgatott ki a bíróság. Valamennyien a gyilkosság egyes körülményeire nézve tették meg vallomásukat. Terhelő tanu nem volt. Kikérdezte a bíróság Tikász Sándornét, aki szép esendben, fáradt szomorú hangon mondta el, mit tud a dologról. Vallomása megegyezik a vádlottakéval. A tárgyalást hétfőn folytatják.

§ Elitéit pénzhamisítók. Magyar Gábor és Koszka József Budapesten találkoztak össze, ahonnan egy szép napon lerándultak Magyar Gábor falujába, Vámosláz községbe. Koszka József géplakatos és ért a pénzhamisításhoz. Ez utóbbi mesterség hozta le őket a faluba. Hozzá is fogtak a pénzgyártáshoz és mindjárt az első nap 53 darab 2 koronást csináltak. Azonnal megkísérelték, hogy válk be a pénz. Rosenfeld koresmáros azonban első 2 koronást felismerte, feljelentette őket a csendőrségen, s a csendőrök lefoglalták a gipszlemezeket is. Tegnap tárgyalta az ügyet a törvényszék. Magyar Gábort 3 havi fogságra, Koszka Józsefet pedig, aki most Budapesten ugyancsak pénzhamisítás miatt üli büntetését, és szuronyos kísérettel jött le a nagyváradi tárgyalásra, 1 évi börtönrre ítélték.

TÁVIRÁTOK

Kossuth alig beszél.

Budapest, május 9.

Kossuth Ferenc ágya körül állandóan ott van felesége és öccse, akikhez már alig bír beszélni. Nem vesz magához táplálékot. A beteg állapota reménytelen.

Barát Ármin rehabilitálása.

Budapest, május 9.

A Magyar Táv. Iroda jelenti, hogy a miniszterelnök befejezte Barát Ármin ellen indított fegyelmi vizsgálatot, de nem látott okot arra, hogy bünvádi eljárást indíthasson. Ellenben egészsége helyreállítása miatt hat hónapra szabadságra küldték Barátot. Helyettese Drasche Lázár Alfréd lett.

Lezuhant két aviatikus.

Berlin, május 9.

Taber és Kurz hadnagyok felszálltak. A motor eltört, 200 méterről lezuhantak és szörnyet haltak.

Rumpf felakasztotta magát.

München, május 9.

Schwarz Giza gyilkosa megelőzte a földi igazságszolgáltatást. Tegnap börtönében felakasztotta magát. Megindult a vizsgálat, hogy ki csempészte be a kötelet Rumpfhoz.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	794.50
Osztrák hitelrészvény	—	608.50
4%-os koronajáradék	—	80.65
Osztr. magy. államv.	—	697.—
Jelzálogbank	—	401.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	499.50
Hazai bank	—	277.50
Magyar bank	—	478.—
Keresk. bank	—	3615.—

Rimamurányi	—	—	635.25
Salgótarjáni kőszén	—	—	692.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	—	1010.—
Közuti vasut	—	—	600.50
Városi villamos	—	—	312.—
Adria	—	—	586.—

Gabona üzlet.

Buza májusra	—	—	13.62
Buza októberre	—	—	12.28
Rozs októberre	—	—	9.91
Zab októberre	—	—	8.84
Tengeri májusra	—	—	7.35
Tengeri júliusra	—	—	7.49

A szerkesztésért felelős

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Jingyon
ADUNK HASZNÁLATRA
MOVÉ SZIKVITELŐ TŰZ ÉS
BETŐRÉSMENTES, ÚJ PÁNCÉL
TAKARÉKPERSELYT
BÁRKINEK.
Tijon
PESTMEGYEI
TAKARÉKPÉNZTÁR R.T.
BUDAPEST, IV. KÖTŐ UTCA 13.

86—1914. k. t. szám.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező «Apolló» bérházban egy III. emeleti 5 szobás utcalakás előszoba, hall, fürdő, cselédszoba s egyéb mellékhelyiségekkel, a földszinten egy nagyobb s 4 kisebb üzlethelyiség, az alagsorban és félemeleten 4 tágas világos műhely helyiség s 4 raktár 1914. évi május hó 1-től, esetleg június 1-től kezdődőleg bérbeadó.

Érdeklődők a helyiségeket a helyszínen hétköznap reggel 8 óratól este 6-ig megtekinthetik. — A bérlet feltételei alulírott tanácsnoknál (Városháza II em. 30. sz. ajtó) a hivatalos órák alatt megtudhatók. — Telephon szám 108.

Nagyvárad, 1914. május 9.

Eleméry Ferencz,
tanácsnok.

BLUM ZSIGMOND ÉS VILMOS
elsőrangú nap- és esőernyő különlegességek áruháza
(Körös oldal.) Nagyvárad. (Lévay-palota.)

Nagy választék elegáns sétatobokban.
Javításokat és áthuzásokat jutányosan eszközölünk.

Szolid árak!

Figyelmes kiszolgálás!

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz-szabó vagy nem pontos, szövei bármikor. Keresse fel **DARABONT** GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepje önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalui és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi magyar szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Belépési felhívás

Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet 12-ik évtársulatába.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. kebelében működő

FILLÉRES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET

1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott

Egy üzletresznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jeyezhet üzletreszeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebb szerű hetenként ismétlődő betétek által a vagyonygyűjtést lehetővé tegye. másrészt, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamattal mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOG-BANK helyiségében (Bémer-tér, Lévy-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletreszenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

Filléres Takarék és Segélyszövetkezet

Tüzifa árverés.

A nagyváradai lat. szert. Székes Káptalan alábbi erdeiben a folyó évben kitermelt tűzifa zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik és pedig: a farkaspatoki erdőben 1448 űrm³ eser és 279 űrm³ bükkhasáb, a Karasszóiban 451 űrm³ hasított és 1002 űrm³ gömbölyű eser.

Árverelni szándékozók kellőképen lepecsételt és feltűnő helyen „Ajánlat tűzifára“ felirású ajánlataikat legkésőbb f. hó 29-ik napjának d. e. 9 órájáig Ringelmann Lajos urad. főtiszt úrhoz küldjék, illetőleg adják be. — Az ajánlathoz csatolandó az árverési feltételeknek tanuk előtt aláírt egy példánya és a megajánlott vételár 10%-a mint bánatpénz. —

Árverési feltételeket megkérésre alulírott küld. — Nagyvárad Sal-Ferencz-u. 4.

1914. május hó 10.

Hermann Lajos,
urad. elnök.

Kiadó

a Széles-utca 46. sz. Balogh Jánosné-féle házban levő «SZABADSÁG» kávéház, az ahhoz tartozó lakrész és mellékhelyiségeivel, egy üzlethelyiség, továbbá a Gyár-utcai 33. sz. Tischler-féle házban egy szoba és konyhából álló utcai és udvari lakrész azonnal, igen mérsékelt árak mellett. Értekezhetni Pally Lajos ügyvédi irodájában Szaniszló-utca 9. szám alatt.

Olcsó és
szép sír-
keresztek

cementlappal
fejfák, sirtá-
blák domborura
préselt betük-
kel kaphatók

Maár Lajos
és Testvére
lakatosoknál
Teleky-u. 45.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,

Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérék utáni rendeléseket és javításokat olcsón, gyorsan és pontosan készít.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivételben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghívásra azonnal megjelenek.

A PEREGRINUS zarándoklat rendező bizottság 1914. aug. 20 án R. Kövéri Viktor vezetése alatt zarándok-különvonatot indít

II. LOURDES-be

Svájc és Szavoján át, Einsiedeln, Luzern, Genf, Paray le Monial érintésével, 14 napi utazási tartammal.

Árak teljes ellátással: I. oszt. 540 K, II. oszt. 420 K, III. oszt. 255 K. Részletes programot kívánatra küld a

Peregrinus kiadóhivatala

Budapest, I., Keienhegyi-ut 47.

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesítem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPÍTOTT 1898 BAN.

Kalvaria-utcán egy óras telek eladó.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
új csipke, himzés,
harisnya áruház
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Uj élővirágüzlet!!

Tudomására adom a mélyen tisztelt közönségnek, hogy helyben, Nagy Sándor-utca 1. szám alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

virágüzletet

nyitottam. — Szakismereteimet külföldi élővirág kötészeti iskolában nyertem. Továbbá több külföldi nagyobb városokban és fürdőhelyeken mint első virágkötő és üzletvezető működtem, úgy, hogy a nagybecsű közönség legkényesebb ízlését is ki fogom elégíthetni. **Menyasszonyi csokrokat**, valamint **koszorúkat** a legszebb kivitelben olcsó árban készítek. A nagyra-becsült közönség szíves pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel:

MIMOSA virágüzlet tulajdonosnője
Nagy Sándor-utca 1. sz.

Uj élővirágüzlet!!

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szíves tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörűldét

nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, huszörögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörűlését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereket, mindennemű acél-árúkat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, tyukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Agoston műköszörűs

Sok időt és oldatot takarít meg az, aki összes permetezőgépeit

„TEMPUS“

permeszórócsővel szereli fel.

Fele idő alatt képes védekezni, s így munkájának sikere biztosabb!

Ára K
18.

Ára K
18.

Négy napi munka után ez a költség megtérült!

Egyedüli beszerzési forrás a
„Borászati Lapok“
szerkesztősége,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. II. 11.

Kevekötél 15 Kgr. nehez ezre K **10-50**

Hajó és vasuti ponyvák hibás felirat miatt olcsón kiárusítatnak.

Zsák (hektoliteres) lenből 1 K-tel feljebb.

HAUSCHILD ALBERT kötőgyártó.
BUDAPEST, Károly-körút 15. sz.

Alapított 1838. Alapított 1838.

Kérjen mintát és árjegyzéket.

A VILÁGIRÓ FÖLDES-FÉLE
MARGIT-CRÈME ÉS SZAPPAN

használatát által arca tisztá üde és bájos lesz.

A Margit-Crème a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra alatt észlelhető. Mivel a Margit-Crèmet utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-Crème ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta készítmény, amely a külföldön általános feltűnést keltett.

Ára 1 K. — Margit-szappan 70 fillér.
Margit-pouder K 1:20. — Gyártja:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszertára Aradon.

Főelárusító: Csillag gyógyszertár.

Kapható Nagyváradon: Anfal Lajos, Csanda Endre, Dóri Mihály, Hajdu Hugó, Hegedűs Rezső, Irgalmasrend, Kovács Béla, Lédig Árpád, Leszner Alfréd, dr. Medvigy Ferenc, Mihályi Lajos, dr. Róth Miklós, dr. Rácz Rezső és Vadász Gusztáv, Reisz István, Szabó Dezső, Zsigmondovits Géza gyógyszertáraiban, Vadász Albert, Ujvárosi drog. Berger Sándor illatszertárban. Nagyszombatán: Berkes Ármán, Szabó Emil, Fenyvesi Ferencz gyógyszertáraiban.

Legmegbízhatóbb, legbiztosabb nyaraltatás.

A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy úgy helyben, mint nagyszombati fióközletemben

szőrmeárúkat, téli öltönyöket, függönyöket, szőnyegetek stb.

nyaraltatás

végett csakis nállam és fióközletemben méltóztassanak elhelyezni, hol kívánatra mindenkor felmutatható legyen, a nyaraltakat tisztán kezelve, gondozva és kijavítva annak idején hazaszállítatom. A raktáram és üzletem a károk ellen biztosítva van azért kérem a nagyérdemű közönség szíves bizalmát. Tisztelettel:

Zimányi András német szüics

Telefon 824. sz. Körös-u. 47. (Saját ház.) Telefon 824. sz.

Első nagyváradai cementipar.

Készítek granitó, terazzó, műkö és minden e szakmába vágó munkalátokat, hazi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legalkalmasabb és legmesszebb menő jóállás mellett készítek. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképészeti cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Széchenyi-tér 2. szám.

Rimanóczy palotával szemben.

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradai sört!

merit szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellé olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradai Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiac-tér), telefon 471.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Auszländer férjiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyát a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Férfiszabó-üzlet átvétel!!

Tisztelettel van szerencsém a m. t. megrendelőkkel és a n. é. közönséggel tudatni, hogy a 25 év óta fennálló Sziládky Ernő-féle

férfiszabó-üzletet átvettem.

Egyben bátorkodom tudatni, hogy megérkeztek a legdivatosabb tavaszi és nyári szövetek. Főcélom az, hogy a cég eddigi régi jó hírnevét továbbra is fentartsam szolid kivitel és pontos kiszolgálással. — — — Szives pártfogást kérve vagyok tisztelettel

Sziládky Ernő utóda

Nagy P. István

férfiszabó.

Nagyvárad Rákóczi-ut Széchenyi szálloda épület. Telefon 254 sz.

GYERTYANLIGET

MÁRAMAROS MEGYE.

A legszebb, legegészségesebb klimatikus erdei hegygyógyhely, ásványfürdő s vizgyógyintézet.

Csodálatos szép, magas fekvésű, por- és szélmentes, ózondus, enyhe levegő, kiffűző ízű és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Fekvő kura fedett csarnokban. Legradikálisabb gyógyosiker: vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthénia, gyomor-, bélbajok és nőbántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. Idény május—október. Vasútállomás: Nagyboeskö, Gyertyánliget. Előnyök: 1. Olcsó árak és fesztelen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasútállomás és jó kocsit. Interurban telefon. A fürdőigazgatóság.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percrenyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Alapított 1861-ben.

Telefon 458.

Alapított 1861-ben.

Wallerstein Ferenc Utódai

Daniberg és Waldner

BUTOR nagyáruháza

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Sikerült egy nagy Szlavoniai fabutorgyár egyedüli elárúsítását megkapnunk, miáltal abban a helyzetben vagyunk, hogy szállíthatunk

1 világos modern hálószobát toilettel, csiszolt tükörrel 440 K.-ért. 1 világos modern fényezett hálószobát toilettel, csiszolt tükörrel 480 kor. árban.

SAVOY-SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII.,

József-körut 16.

Modern szálloda újonnan berendezve, légfűtés, hideg és meleg víz minden szobában, lift éjjel-nappal.

RENDES SZIDOR tulajdonos személyes vezetése alatt.

EGYÁGYAS szobák 3 koronától, KÉTÁGYAS szobák 5 koronától

fűtés, világítás és kiszolgálással. A szobák feltétlenül tiszták.

Hosszabb tartózkodásnál engedmény.

Ujonnan bevezetett PENSIO-rendszer, napi ellátás 4 koronáért.

NAPI HAROMSZORI ÉTKEZÉS.

HAVI SZOBÁK 80 KORONÁÉRT.

Új sörraktár!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy

Kristály műjéggyárunk

Új sörraktár!

üzletkörét telepünkön Gilányi-utca 5/7. szám alatt nagybani elárúsításával bővítettük ki. A sörszükségleteknél levő különböző igények kielégíthetősére átvettük a már 15 évtizedek óta fennálló jó hírnevről és jóminőségű söréről ismert Czelli-Kolozs-Monostori sörgyárának képviselését. Ezen sörgyár által termelt söröket már március 1-től hoztuk forgalomba úgy hordós, mint tisztán lefejtett állapotban, palackokban a legjutányosabb árak mellett. Egyidejűleg tisztelettel értesítjük a t. fogyasztóközönséget, hogy

„Kristály” műjéggyárunkat

teljesen átalakítva, ismét üzembe helyeztük, és azt már ezután egész éven át üzembe tartjuk. Házhoz szállítunk vízvezetéki vízből előállított kristálytisza műjeget jutányos árak mellett. Havi béret rendszerre előjegyzések elfogadtnak. Nagyobb fogyasztóknak kedvezményes árt számítunk. A t. jégfogyasztó közönséget pontos és gyors kiszolgálásunkról biztosítva. Becces pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Telefon szám **398.**

Szanditz és Társa

Telefon szám **398.**

Kristály műjéggyár és sörkereskedelmi b. t.

Javításmentes leőfedések és falburkolások

Eternit

PALABÓL

Csak akkor valódi ha minden lapon az **Eternit** törvényileg védett szövevény dom-bornyomásban látható.

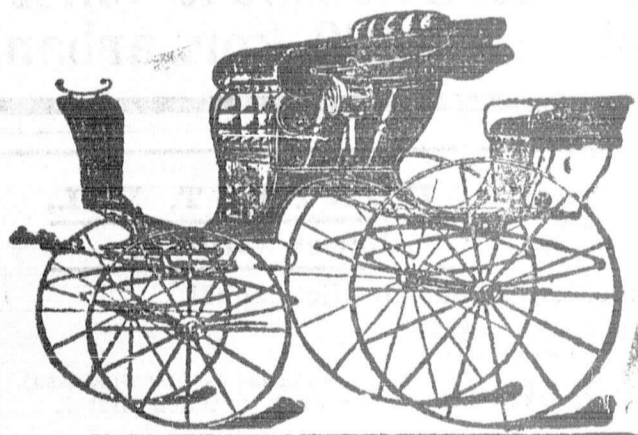
ETERNIT-MŰVEK
HATSCHEK LAJOS
BUDAPEST
VI. ANDRÁSSY-UT 33.
GYÁR: NYERGESÚJFALU

KERJEN
MINTÁT ÉS ÁRJEGYZÉKET.

Elárusítók:

Nagyváradon: Mezei Lajos és Társa,
Rosinger és Társa.

Bihardiószegen: Fischer és Wollner.
Pocsajon: Öhlbaum és Moser.

Standary György

kocsigyáros, volt es.
és kir. gyógykovács,

Lakatos-utca 10. szám.

Telefon: 866.

Kész új kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készítenek a legmodernebb kivitelben.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL**.

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Legrégibb és legmegbízhatóbb nyaralási vállalat!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra épült és fővárosi mintára berendezett

molykár elleni megóvó és biztosító vállalatomra.

!

Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szörme árukat, függönyöket, szőnyeget stb. Azokat saját műhelyemben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kivánatra azokért érte küldök. Az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van.

!

Becsés pártfogását kérve maradok kiváló tisztelettel:

ZBORAY GYULA
szűcs üzlete

Fő-utca 7. szám. Telefon 947. szám.
Telep Körös-utca 32. sz. (Saját ház.)

Püspökfürdő

Ma vasárnap:

Hamza Jenő

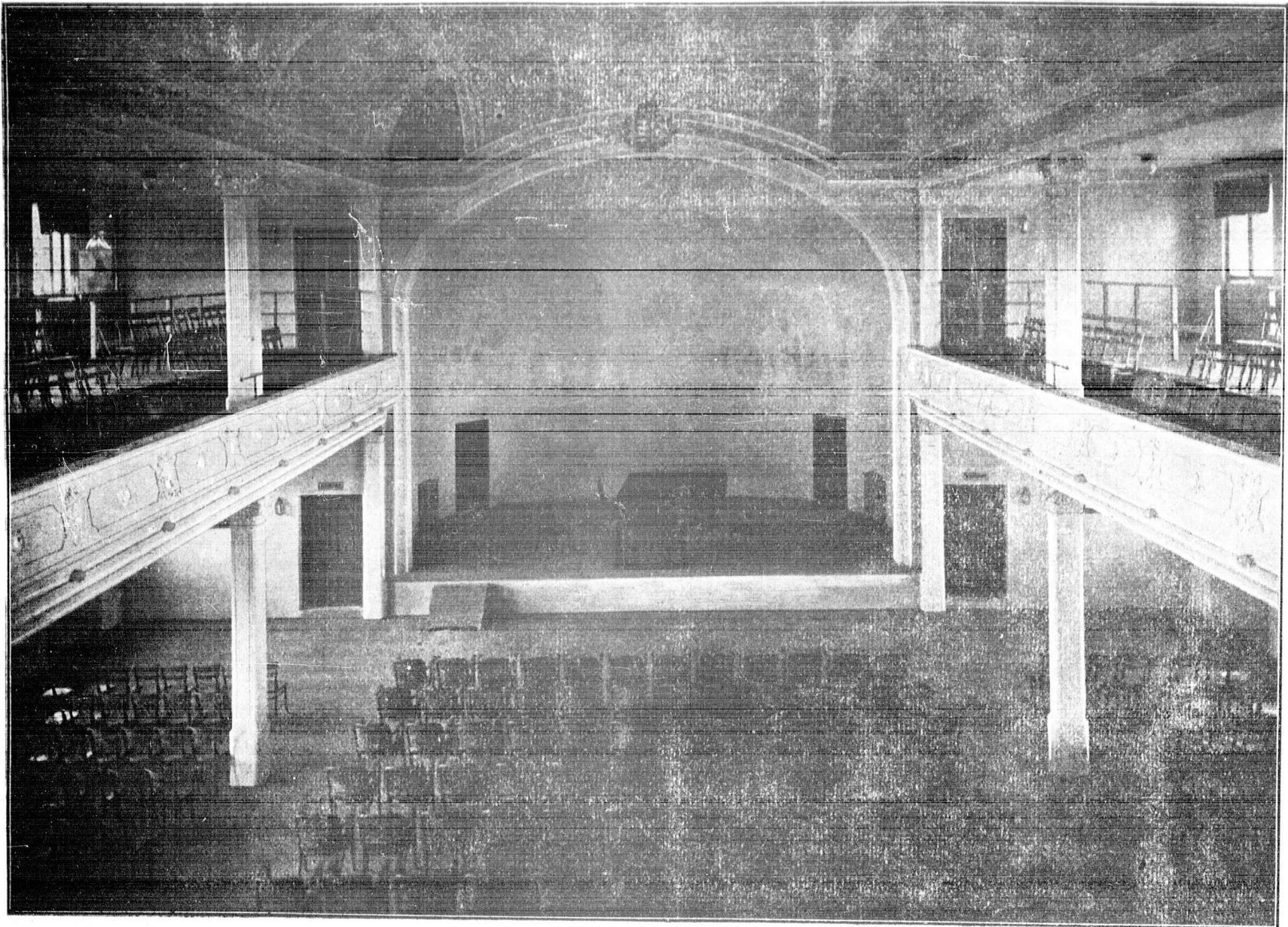
kiváló primás teljes zenekarával hangversenyezik.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

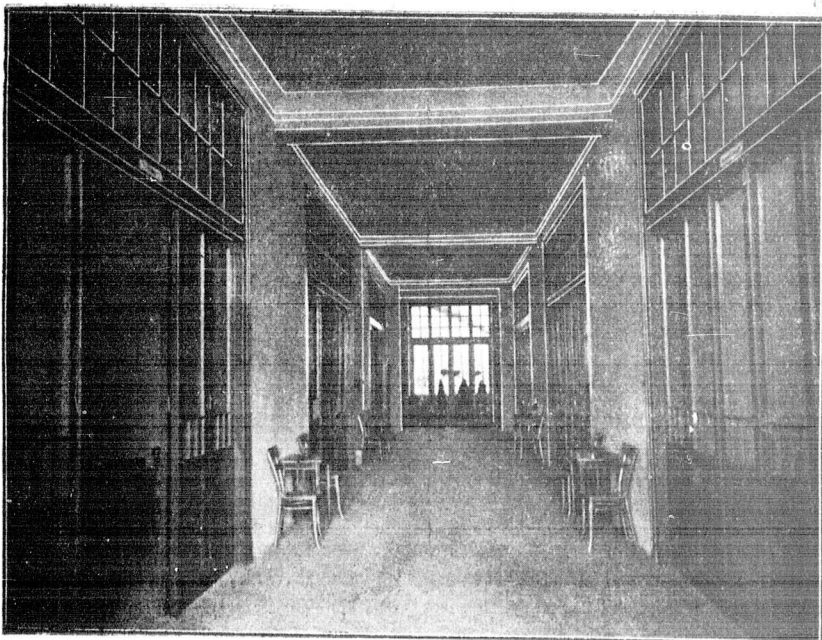
Püspökfürdő megnyílt

Gyönyörű parkok, villanyvilágítás, elsőrangú ételek és italok állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Pontos kiszolgálás, mérsékelt árak.

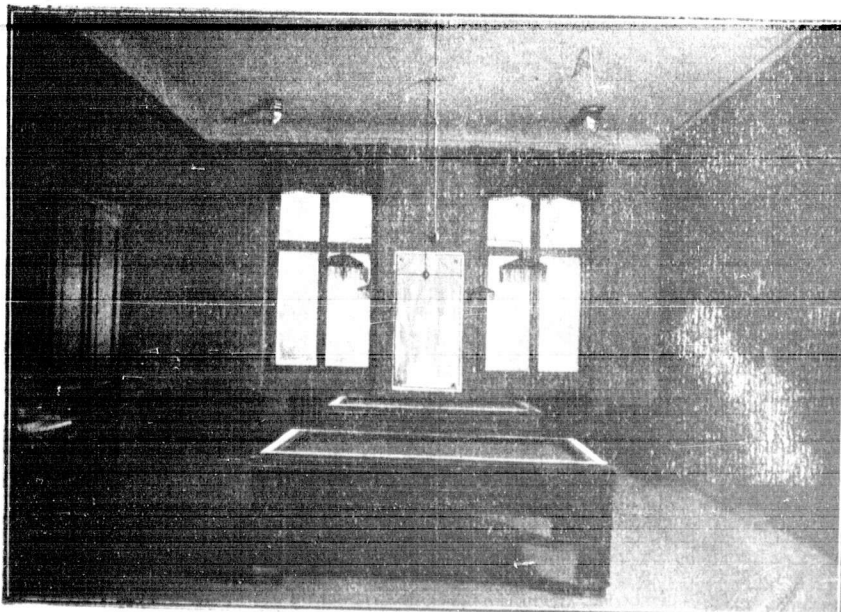
Tisztelettel **Dancs István** bérlo.

A díszterem a bejárástól nézve.

A folyosó.

Biliárd szoba.

alakú kétemeletes épület. A régi utcai épületnek most az utca fölé kinyúló ívegeressel ellátott kapualján végighaladva, íveges magas folyosóba jutunk, mely az utcai épületet az udvarban álló új épülettel összeköfi. 14 lépcsőfokon fölmenve (ilyen magas az új ház souterrainje) egy 10 méter hosszú 3-70 m. széles előcsarnokba jutunk. Vörös márván táblán olvassuk itt:

Isten dicsőségére,
a magyar katolikus egyház javára
emeltette e palotát

Dr. BELOPOTOCZKY KÁLMÁN

v. b. t. t., ny. tábori püspök,
nagyvárad i. sz. nagyprépost.

1913—1914.

Egylőre a földszinten maradv, lépünk be a nagy közepes folyosóba, melytől jobbra-balra az ugynevezett klubhelyiségek találhatók. A bejárástól jobbra könyvtárszoba, balra a titkár v. háznagy szobája. Az egész földszintet középen hosszában átfutó folyosótól jobbra van a biliárdszoba, két tekeasztallal; mellette egy játékszoba két kártya és egy tekeasztallal, azután a harmadik játékszoba csupa kártyaasztalokkal. A középső folyosótól balra első az olvasószoba, hosszú olvasóasztallal és szép angolok mokit-zsölyékkel és divánokkal; második a szalon, vagy társalgó, perzsaszőnyeggel, angolok politúros asztalkával, bordóvörös zsölyék és divánokkal. A falak színe is halványvörös, terem és berendezés finom választékos izléssel, tartózkodó előkeféséggel van összehangolva. Elegáns, férfias egyszerűségű a harmadik szoba is, a gyűlésterem. Mind a hat klubszoba talaja aszbesztes, hézag nélküli, halványsárga felület; magassága 10 m.; mind-egyiknek 2 nagy ablaka van, kertre nyiló, függönyös; pompás, változatos alaku modern villamos lámpái, keret nélküli elegáns nagy tükrei. A nagy közepfolyosó vége is a kertre nyilik. Ugyancsak a folyosó végéről lemehetünk az elég világos souterrainbe is, hol vendéglőhelyiség, téli tekepálya, konyha, kamara, pince, a központi fűtés gépháza s más mellék helyiségek vannak.

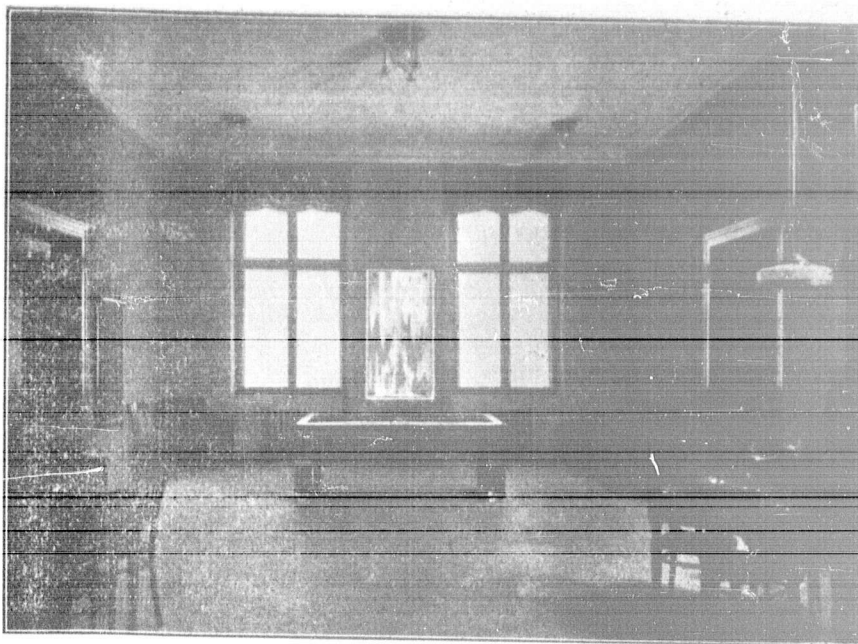
De hagyjuk el immár azon helyiségeket, melyekben a Katolikus Kör tagjainak testi szükségleteiről gondoskodnak,

s keressük fel a lelki igények kielégítésének színhelyét, az egész épület fénypontját, koronáját, a nagytermet. A tágas derült impozáns lépcsőházban menjünk fel az első emeletre egy nagy előterembe, mely egyúttal ruhatár gyanánt szolgál. Innen üvegajtók vezetnek a díszterembe. A két emelet magasságú terem főrésze nagy, 20 méter széles és 20 m. hosszú négyzetgööt alkot. Ehhez csatlakozik a 14·15 m. hosszú és 4 méter széles belépőtér, s a 10·30 méter széles, 6·20 m. mély színpad, vagy pódiumtér, úgy hogy a díszterem egész hossza 30·20 m., alapterülete pedig vagy 520 négyzetméter. A Sas Vigadó terménél elhanyagoltabb, de minthogy itt a karzat nem nyulik annyira előre, a különbség nem igen feltűnő.

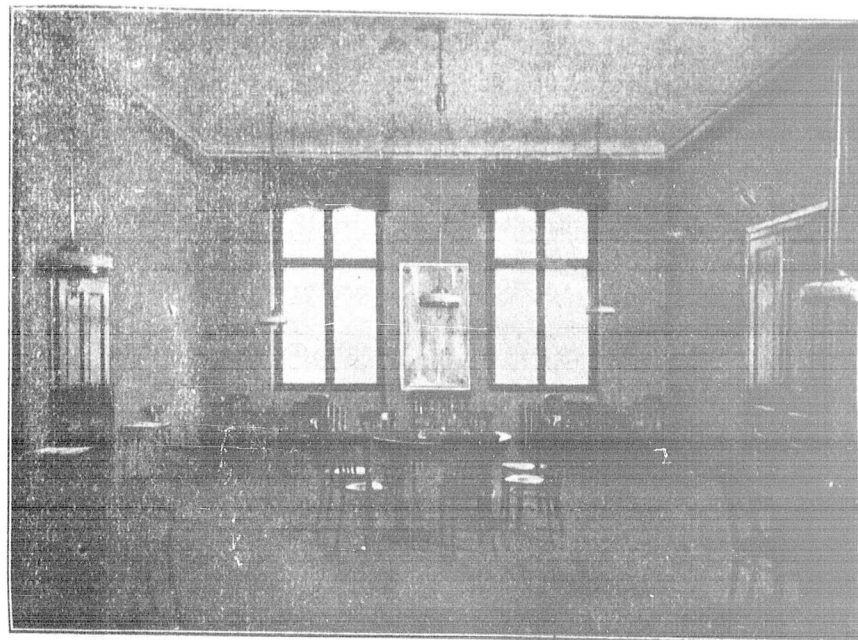
Azonban a díszterem nemcsak nagy és annak is látszik, de a maga egyszerűségében és tartózkodó díszítésével kellemes, derült, előkelő benyomást tesz. Három oldalról vasoszlopokon nyugvó karzatok tagolják, melyeknek görbe, hajlott vonalai, az apszis-szerű színpad ívével harmonikus egészet alkotnak. A terem talaja tükörsima, fényes, világos parkett, a karzaté linoleum. A színpad fölött a magyar czimer díszleg, a falak festése a pápai színek: sárga és fehér váltakozása. A mennyezet és karzatok mellvédje fehér csontszin, az oldalfalak halvány narancssárgák. Az ablak feletti függönyök, a karzat könyöklői, a párnázott székek* párnái aczélek plüsből valók. Villamos mennyezeti lámpák, s modern tükrök egészítik ki a terem előkelő finom izléssel összehangolt díszét. Ki kell még emelnünk, hogy a díszterem beszéd- és ének-akusztikája egyaránt kitűnő. Sztarill Ferenc ur megfogja nekünk engedni, hogy neki, mint e gyönyörű katolikus kulturpalota alkotójának itt, a díszteremben gratuláljunk.

Egészítsük ki szerény ismertetésünket először azzal, hogy az épület alapjai betonból, a falak betonos téglákból, a mennyezetek vasbetonból valók s így az egész tűzmentes anyagokból készült, valamint az építés és berendezésben részt vett cégek és iparosok jegyzékével. Az asztalosmunka Tarsoly Ferenc és Buzássy József, a lakatos Tátray Sándor, a mázoló Papp József, az üveges Hant Frigyes, a falfestés Koch Károly,

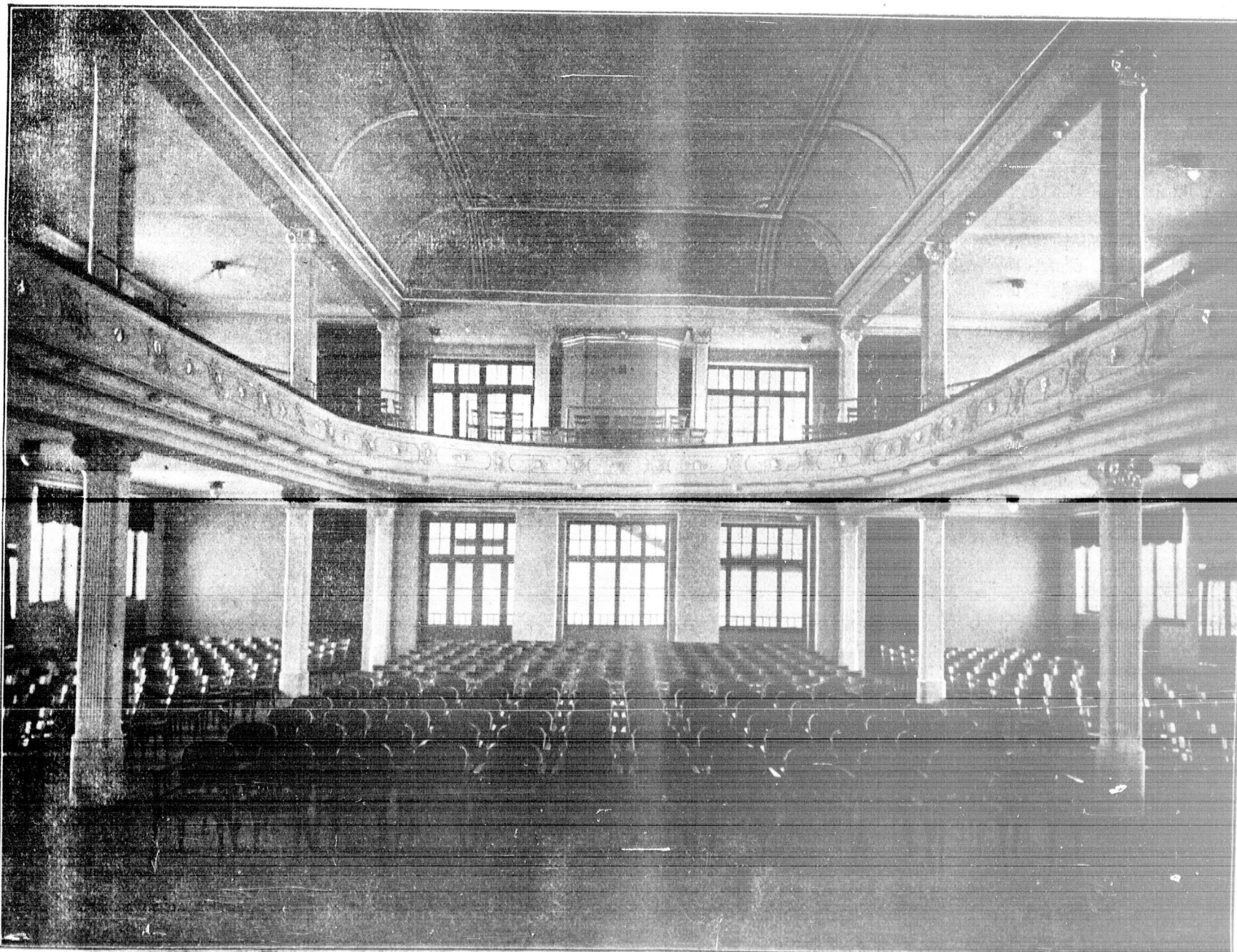
* A díszteremben 40 párnázott, 500 hajlított fa-, a karzaton 40 párnázott, 204 hajlított faszék van elhelyezve. Sztarill számítása szerint a nagyterem 2000 embert is befogadhat.

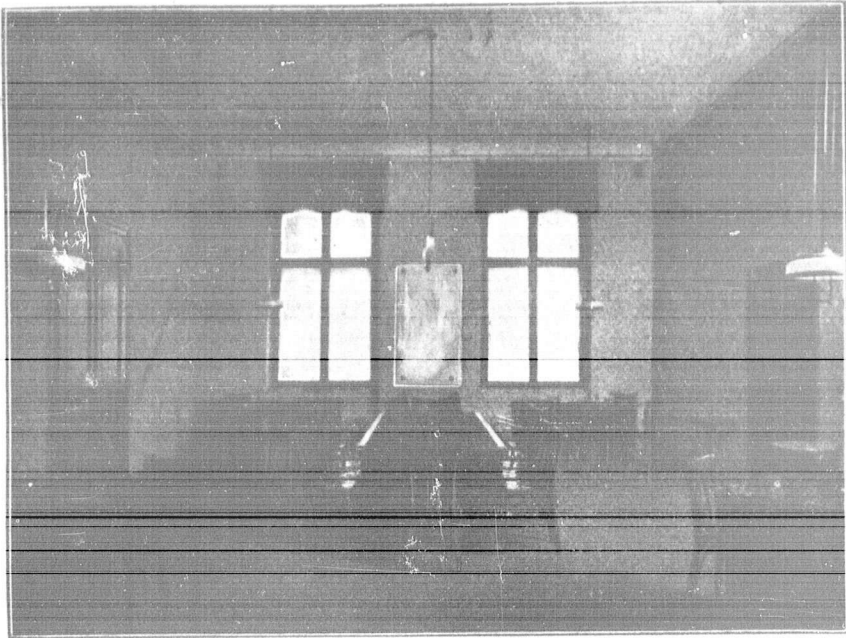
Biliárd és kártya-szoba.

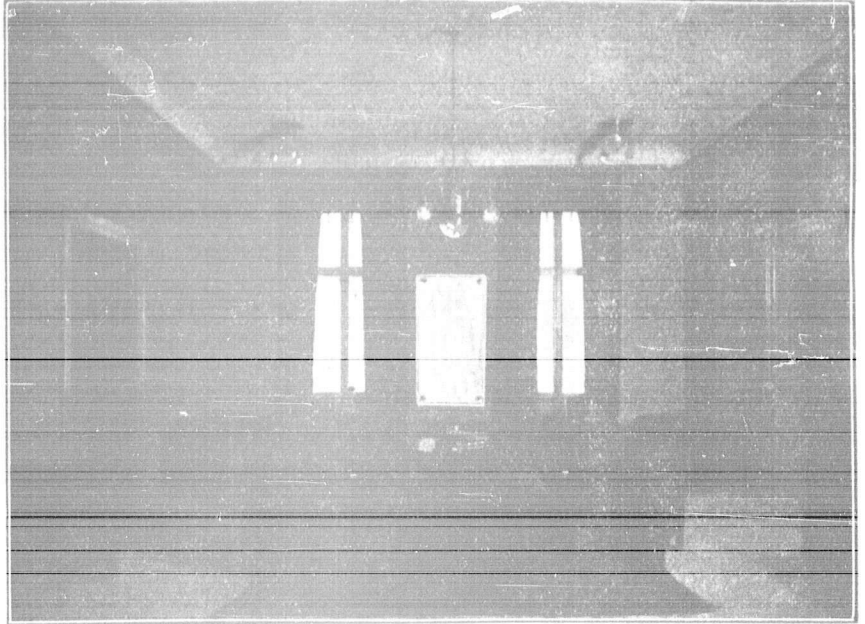
Kártya-szoba.

Díszterem a dobogóról nézve.

Tanács terem.

Társalgó.

a bádogos Vlád és Éberl, a műkő Melocco Péter, a terazzo Nutta Jakab, a hézagmentes aszbesztes padló Wipperl és társa, a parkett az Egyesült parkettgyár, a linoleum Haas Lipót, a vasszerkezetek a N. V. vasöntő és gépgyár, a villamos világítás a N. V. városi villamosmű, a kárpitos Barza József és Szolga, a butorok Kovács Kálmán, a takaréktűzhely Dobozi János, a központi fűtés és szellőztetés Waldmann Antal, a kőműves munka Szücs Józseftől való, az ácsmunkálatokat pedig Kovács János vezette. A szobrászmunkák Peller Ferencz tudását dicsérik. A tükrök a nagyváradi templom és üvegfestészeti r. társaság, a rézkorlátok a N. V. vas- és rézipar r. társaság, a felirások a Mentor r. társaságtól valók. A kőműves munka jelentékeny részét az időközben megalakult keresztényszocialista szakszervezet tagjai végezték. Az összes építkezés mintegy 230,000, a berendezés 50,000 koronába került. A Katholikus Kör régi helyisége 1895. nov. 3-án nyílt meg. A nov. 4-iki Tiszántúlból is e sorok írója írta le a régi otthont.

Külön kell megemlékeznünk az új klubhelyiség legértékesebb, legművészebb díszéről Belopotoczky püspök olajfestésű képmásáról. E képet ma leplezik le a díszteremben, honnan a társalgóba fog kerülni állandó tartózkodásra. A kath. kör választmányának megbízásából 1000 koronáért festette Endrey Sándor, nagyváradi születésű művész, legkiválóbb hazai arcképfestőink egyike. 1867-ben született, Budapesten Mesterházy Kálmán, Párisban pedig Laurens és Benjamin Constant tanítványa volt. Ezt a képet szeptemberben festette. A kép magassága kerettestől 180, keret nélkül 148, szélessége keret nélkül 101 cm. A püspök díszruhában, palástosan ül egy karosszékből, bal karja a szék támláján nyugszik, jobb kezében díszes atlaszkalapját tartja. Mellén drága mivű püspöki kereszt és kanonoki díszjelvény, érdemjelei közül (van miben válogatni!) az öt legkiválóbb. A Vaskoronarend és Ferencz József-rend keresztjes nagy csillagai, a Pro piis meritis keresztje, s ő felsége két jubileumi érme, 1898 és 1908-ból. Kényelmes nyugodtsággal ül székén s barátságos, kissé mosolygó arccal tekint a szemlélőre. A művész minden erejét e pompásan bámulatos elevenességgel, frappáns élethűséggel megfestett arca fordította. Eszünkbe jutottak, szemlélve ezt a szinte beszélő képet, áldott és dicsőséges emlékeztető XIII. Leó pápának gyönyörű szavai, melyet egy pompásan sikerült fénykép alá

írt. Sajnos csak a következő igék jutottak eszünkbe, nem az egész klasszikus bevezettségű vers:

Expressa solis splendo
Nitemus imago quam bene
Frontis decus, vim luminum
Refers et oris gratiam

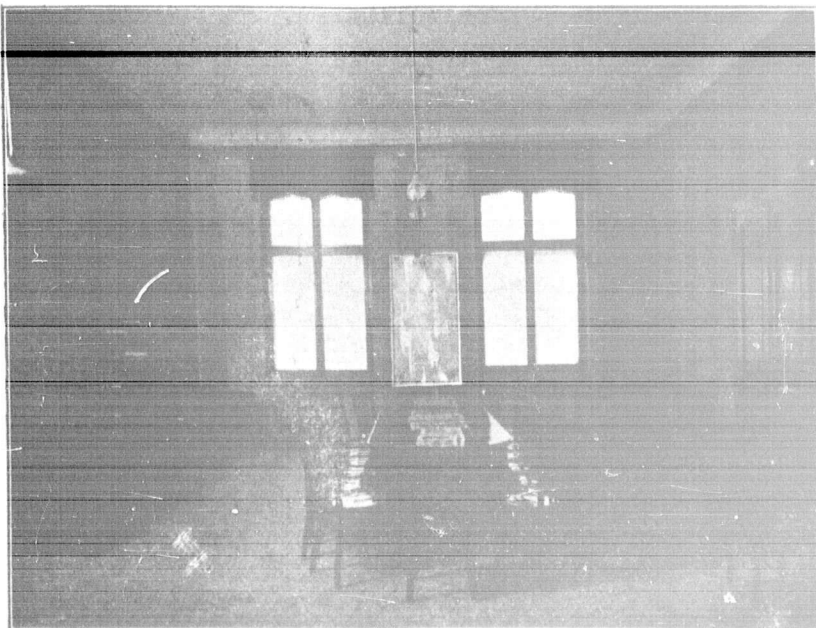
(Napsugárral készített kép, mily jól adod vissza a homlok díszét, a szemek tüzeit, s a száj kegyességét.) A vers végén hozzátesszi a pápa, hogy: naturae Apelles aemulus non pulchriorem pingeret: a természet versenytársa Apelles sem festhetné szebbre. Ez persze csak bók, mert hol marad a legtökéletesebb fénykép is, vak, öntudatlan természeti erő munkája, egy lelkes művész alkotása mögött?! Annál teljesebben illenek tehát a mi arcképeinkre a főpap-költő fentebb idézett szavai. Valóban, a kép előtt állva, szinte várjuk, hogy megnyiljanak az ábrázolt püspök ajkai néhány lekötöző, barátságos szóra. A művész a szó szoros értelmében remekelt. Képe szólni fog akkor is a kath. kör tagjaihoz, mikor az ábrázolt, — adja Isten, minél később — már nem fogja szereneséltetni megjelenésével a kör helyiségeit. A remek arcképek sajátossága, hogy mély benyomást tesznek olyan szemlélőre is, ki azok eredetijét soha nem látta, annyi elevenesség, élet, erő, lelkeség van bennük. Ma is értjük a kartársak elragadtatását ha Velasquez pompás festménye előtt állunk a Doria Pamfili-palotában, Rómában, mely X. Inceze pápát örökíti meg.

* * *

„Letésem a lantot, nyugodjék, tőlem ne várjon senki dalt . . .“ mondja néhai való jó Arany János. Én is úgy érzem, hogy az a néhány adat, amelyet itt leírtam, a tények olyan dicsérete, amelyhez kár egy jöttát is fűzni. Mégis idézem a Bölcsesség könyvének szavait: consummatus in brevi explevit tempora multa. Valóban, a Katholikus Kör fejedelmi bőkezűsége Maecenása, Belopotoczky Kálmán püspök úr consummatus in brevi, eddigi rövid köztünk tartózkodása alatt: explevit tempora multa, hosszú időkhöz is méltó alkotást hozott létre. Adja az ég, hogy még sokáig gyönyörködhessek monumentális alkotásában, de a hála, tisztelet, nagyrabecsülés érzésében is, mely mindnyájunk szívében árad.

Serus in coelum redeas!

Némethy Gyula dr.

Olvasó-szoba